

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

DIPLOMSKA NALOGA

ALJA ZADEL

KOPER, 2018

2018

DIPLOMSKA NALOGA

ALJA ZADEL

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Diplomska naloga

ANALIZA POSLOVANJA GOSPODARSKE
DRUŽBE

Alja Zadel

Koper, 2018

Mentor: izr. prof. dr. Franko Milost

POVZETEK

Glavni namen diplomske naloge je predstaviti računovodsko poročilo kot sestavino letnega poročila podjetja ter analizirati temeljne računovodske izkaze podjetja Luka Koper, d. d., v preteklih dveh letih, 2016 in 2017. Diplomsko nalogo smo razdelili na dva dela. V prvem, teoretičnem delu so opredeljeni pojmi, sestavni deli in vrste računovodstva, predstavljene so temeljne ekonomske kategorije v računovodstvu ter temeljni računovodski izkazi. V drugem, praktičnem delu je opravljena analiza računovodskih izkazov družbe Luka Koper, d. d., in prikazano letno poročilo kot najpomembnejša listina komuniciranja posloводства družbe z lastniki in drugimi interesnimi skupinami družbe.

Ključne besede: računovodstvo, sestavine računovodstva, vrste računovodstva, ekonomske kategorije računovodstva, računovodski izkazi, letno poročilo.

SUMMARY

The main aim of this dissertation is to showcase the accounting report as a component of the annual business report of a company and to analyse the basic accounting statements of the company Luka Koper (the company under study), in the years 2016 and 2017. The dissertation is split into two sections. The first section defines the terms, the components and types of accounting, presents the basic economic categories of accounting, and the basic accounting statements. The second section focuses on practice and presents the analysis of the accounting statements of the company studied. It also presents the annual report, as the main document the company management uses to communicate with the owners and other parties.

Key words: accounting, accounting components, types of accounting, economic categories of accounting, accounting statements, annual report.

UDK: 658.005.71(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč	1
1.2	Namen in cilj diplomske naloge	2
1.3	Metode za doseganje ciljev diplomske naloge	2
1.4	Predpostavke in omejitve problema	3
2	Računovodstvo	4
2.1	Predmet računovodstva	4
2.2	Pravni okvir računovodstva	5
2.3	Sestavine in naloge računovodstva	6
2.3.1	Knjigovodstvo	7
2.3.2	Računovodsko predračunavanje	7
2.3.3	Računovodsko nadziranje	8
2.3.4	Računovodsko analiziranje	8
2.4	Vrste računovodstva	9
2.4.1	Stroškovno računovodstvo	9
2.4.2	Finančno računovodstvo	9
2.4.3	Poslovodno računovodstvo	10
3	Temeljne ekonomske kategorije v računovodstvu.....	11
3.1	Sredstva.....	11
3.2	Obveznosti do virov sredstev	12
3.3	Stroški	13
3.4	Prihodki.....	13
3.5	Odhodki	14
3.6	Poslovni izid.....	16
4	Temeljni računovodski izkazi.....	17
4.1	Bilanca stanja	17
4.2	Izkaz poslovnega izida.....	18
4.3	Izkaz denarnih tokov	20
4.4	Izkaz gibanja kapitala	22
5	Letno poročilo	23
5.1	Sestavine letnega poročila.....	23
5.2	Skupinsko (konsolidirano) letno poročilo.....	23
5.3	Revidiranje	24
5.4	Javna objava letnega poročila	24

6 Računovodsko analiziranje poslovanja.....	25
6.1 Metode računovodskega analiziranja	25
6.2 Analiziranje učinkovitosti in uspešnosti poslovanja	25
6.3 Analiziranje bilance stanja	26
7 Podjetje Luka Koper, d. d.	27
7.1 Zgodovina podjetja.....	27
7.2 Predstavitev podjetja.....	28
7.3 Osnovni podatki podjetja	28
7.4 Organiziranost podjetja.....	28
8 Analiza računovodskih izkazov podjetja	30
8.1 Bilanca stanja	30
8.1.1 Sredstva.....	31
8.1.2 Kapital in obveznosti do virov sredstev.....	37
8.2 Izkaz poslovnega izida.....	40
8.3 Pregled vseh kazalnikov poslovanja.....	44
8.3.1 Kazalniki stanja financiranja.....	44
8.3.2 Kazalniki stanja investiranja	46
8.3.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja.....	47
8.3.4 Kazalniki gospodarnosti	48
8.3.5 Kazalniki dobičkonosnosti.....	49
9 Sklep	52
Literatura	55
Viri	56

SLIKE

Slika 1: Vrste informacij, ki so pomembne za poslovno odločanje.....	5
Slika 2: Sestavine računovodstva in njihova vključenost v informacijske funkcije	6

PREGLEDNICE

Preglednica 1: Prikaz sheme bilance stanja	18
Preglednica 2: Povezava med bilanco stanja in izkazom poslovnega izida, v primeru pozitivnega poslovnega izida.....	19
Preglednica 3: Povezava med bilanco stanja in izkazom poslovnega izida, v primeru negativnega poslovnega izida	19
Preglednica 4: Povezava med bilanco stanja in izkazom denarnih tokov	21
Preglednica 5: Osebna izkaznica podjetja Luka Koper, d. d., na dan 26. april 2018.....	28
Preglednica 6: Prikaz sredstev na dan 31. december 2017 (v EUR).....	30
Preglednica 7: Stanje obveznosti do virov sredstev na dan 31. december 2017 (v EUR).....	31
Preglednica 8: Nepremičnine, naprave in oprema na dan 31. december 2017.....	32
Preglednica 9: Naložbene nepremičnine na dan 31. december 2017.....	32
Preglednica 10: Neopredmetena sredstva na dan 31. december 2017	33
Preglednica 11: Druge nekratkoročne finančne naložbe na dan 31. december 2017	33
Preglednica 12: Odložene terjatve na dan 31. december 2017.....	34
Preglednica 13: Zaloge na dan 31. december 2017	35
Preglednica 14: Poslovne in druge terjatve na dan 31. december 2017.....	36
Preglednica 15: Denar in denarni ustrezniki na dan 31. december 2017	37
Preglednica 16: Kapital na dan 31. december 2017.....	37
Preglednica 17: Rezervacije na dan 31. december 2017.....	38
Preglednica 18: Odloženi prihodki na dan 31. december 2017.....	38
Preglednica 19: Nekratkoročna posojila na dan 31. december 2017	39
Preglednica 20: Kratkoročna posojila na dan 31. december 2017.....	39
Preglednica 21: Poslovne in druge obveznosti na dan 31. december 2017.....	40
Preglednica 22: Ločen izkaz poslovnega izida za leti 2017 in 2016	40
Preglednica 23: Čisti prihodki od prodaje za leti 2017 in 2016	41
Preglednica 24: Drugi prihodki za leti 2017 in 2016.....	41
Preglednica 25: Stroški materiala za leti 2017 in 2016.....	42
Preglednica 26: Stroški storitev za leti 2017 in 2016.....	42
Preglednica 27: Stroški dela za leti 2017 in 2016.....	42
Preglednica 28: Amortizacija za leti 2017 in 2016.....	43

Preglednica 29: Drugi odhodki za leti 2017 in 2016	43
Preglednica 30: Poslovni izid iz financiranja za leti 2017 in 2016.....	43
Preglednica 31: Davek iz dobička za leti 2017 in 2016	44
Preglednica 32: Odloženi davki za leti 2017 in 2016	44
Preglednica 33: Stopnja lastniškosti financiranja	45
Preglednica 34: Stopnja dolžniškosti financiranja	45
Preglednica 35: Stopnja nekratkoročnosti financiranja.....	46
Preglednica 36: Stopnja osnovnosti investiranja	46
Preglednica 37: Stopnja obratnosti investiranja.....	47
Preglednica 38: Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	47
Preglednica 39: Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti	48
Preglednica 40: Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti	48
Preglednica 41: Koeficient gospodarnosti poslovanja	49
Preglednica 42: Koeficient celotne gospodarnosti.....	49
Preglednica 43: Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala	50
Preglednica 44: Kazalniki poslovanja za leti 2017 in 2016	51

KRAJŠAVE

AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
EBIT	Dobiček iz poslovanja
EBITDA	Dobiček iz poslovanja pred amortizacijo
IASB	Svet za mednarodne računovodske standarde
MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
OPMSRP	Odbor za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja
PČR	Pasivne časovne razmejitve
ROA	Return on assets – koeficient čiste donosnosti sredstev
ROE	Return on equity – koeficient čiste donosnosti kapitala
SIR	Slovenski inštitut za revizijo
SRS	Slovenski računovodski standardi (2016)
ZDDPO	Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah
ZR	Zakon o računovodstvu
ZTVP-1	Zakon o trgu vrednostnih papirjev
ZRFR	Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev

1 UVOD

V gospodarskih družbah se vsakodnevno srečujejo z izzivom, kako izboljšati svoje poslovanje z upoštevanjem konkurence na danem področju delovanja. Pomoč pri iskanju odgovora jim nudi disciplina, ki ji pravimo analiza poslovanja.

V nadaljevanju bomo predstavili teoretični in praktični vidik analize poslovanja izbrane gospodarske družbe.

1.1 Opredelitev obravnavanega problema in teoretičnih izhodišč

Družbe in podjetniki morajo voditi poslovne knjige in jih enkrat letno zaključiti v skladu z ZGD-1 in SRS ali mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), če zakon ne določa drugače. Velja omeniti, da se poslovno leto lahko razlikuje od koledarskega leta (1. odstavek, 54. člena ZGD-1, Ur. l. RS, št. 42/2006). Nekatere družbe si za svoje poslovno leto izberejo čas od 1. julija tekočega leta do 30. junija prihodnjega leta.

Za vsako poslovno leto je treba na podlagi zaključenih poslovnih knjig sestaviti letne računovodske izkaze in letno poročilo (Horvat 2003, 128).

Letno poročilo pripravljajo skladno z zakonom tako velike kot tudi srednje velike družbe. Obseg in oblika letnega poročila sta odvisna od posamezne družbe, njene poslovne dejavnosti in vrste lastništva, njegova vsebina pa je določena z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1) ob upoštevanju pravil Slovenskih računovodskih standardov (SRS), ki jih je sprejel Slovenski inštitut za revizijo (SIR) v soglasju z ministrom, pristojnim za finance. SRS so temeljni akt, ki ga morajo pri vodenju poslovnih knjig in izdelavi računovodskih izkazov upoštevati vse družbe, ustanovljene po ZGD-1. SRS so pravila računovodske stroke, ki dopolnjujejo, nadgrajujejo in podrobneje opredeljujejo temeljne zahteve računovodenja, določene v ZGD (Horvat 2003, 88).

Letno poročilo je celovit in temeljni prikaz poslovanja družbe v posameznem poslovnem letu. Sestavljeno mora biti jasno in pregledno. Izkazovati mora resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida (1. odstavek 61. člena ZGD-1).

Vsebinsko je sestavljen iz dveh delov:

- poslovnega in
- računovodskega poročila.

Glavna sestavina poslovnega poročila zajema pošten pogled poslovodstva na prikaz razvoja poslovanja in izide poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih tveganj in negotovosti, ki jim je družba izpostavljena. V večini primerov je

sestavljeno iz mnenja uprave o preteklem poslovanju, ki k temu dodaja še pričakovanja v prihodnosti. Informacij, ki so prikazane v tem delu letnega poročila, računovodstvo praviloma ne prikazuje (Horvat 2000, 11).

Računovodsko poročilo je sestavljeno iz računovodskih izkazov in njihovih pojasnil. Računovodski izkazi vključujejo izkaz gibanja kapitala in denarnih tokov, izkaz poslovnega izida in bilanco stanja ter priloge s pojasnili k izkazom. Bilanca stanja je ključni dvostranski računovodski izkaz (Zadravec 2003, 171).

V izkazu poslovnega izida izkazujemo odhodke in prihodke v določenem obračunskem obdobju ter poslovni izid kot razliko med njima (dobiček ali izguba) (SRS 2016, 189).

Računovodsko informiranje je pomembno za notranje in zunanje potrebe. Njegov namen je omogočiti uporabnikom računovodskih informacij, da kar najbolj presojujejo, ocenjujejo, sklepajo in odločajo, pri čemer se informacije prenašajo med odločevalnim in izvajalnim področjem nalog v organizaciji, pa tudi med organizacijo in uporabniki zunaj nje (SRS 2016, 341).

1.2 Namen in cilj diplomske naloge

Namen diplomske naloge je analizirati dveletno poslovanje izbrane družbe in predstaviti računovodska poročila kot sestavine letnega poročila družbe. Za potrebe te naloge na kratko povzemamo veljavno zakonodajo na tem področju, predstavljamo pojem, sestavine in vrste računovodstva ter temeljne računovodske izkaze, to so bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov in izkaz gibanja kapitala. Gre za računovodsko analiziranje, ki temelji na računovodskih kazalnikih, pri čemer lahko kazalnik izrazimo kot koeficient ali kot indeks.

Cilj diplomske naloge je analizirati dvoletne temeljne računovodske izkaze družbe Luka Koper, d. d., z uporabo metode računovodske analize poslovanja s kazalniki financiranja, investiranja, dobičkonosnosti in gospodarnosti. Z analizo finančnega stanja družbe si pomagamo ustvariti sliko o strukturi in razmerju med sredstvi in obveznostmi do virov sredstev, kar nam pomaga pri nadaljnjih poslovnih odločitvah.

1.3 Metode za doseganje ciljev diplomske naloge

Pri pisanju diplomske naloge se najprej osredotočamo na primarne vire podatkov, na literaturo in vire s proučevanega področja. Pri računovodskem analiziranju poslovanja pa uporabljamo podatke iz letnih poročil proučevane družbe, tj. podatke iz temeljnih računovodskih izkazov družbe. Uporabljamo metodo deskripcije, kjer dejstva opisujemo, kot tudi metodo analize za pojasnjevanje razčlenjevanja letnega poročila. Na podlagi teoretičnih ugotovitev tako

oblikujemo sklepe o soodvisnosti med analiziranimi pojavi. V diplomski nalogi so vsi podatki izraženi v evrih in so podani v realnih vrednostih.

1.4 Predpostavke in omejitve problema

Diplomska naloga temelji na predpostavki, da računovodski izkazi proučevane družbe kažejo realno in objektivno sliko njenega poslovanja v izbranem obračunskem obdobju.

Omejitve opravljene analize predstavlja v glavnem dejstvo, da so vsi razpoložljivi podatki javnega značaja. To pomeni, da ne razpolagamo z notranjimi informacijami. Dodatno omejitev pri analizi pomeni tudi obdobje analize, ki je omejeno na dve leti, na leto 2016 in na leto 2017. Večletna primerjava bi nam zagotovo nudila boljši pregled poslovanja proučevane družbe.

2 RAČUNOVODSTVO

V osnovi velja, da je računovodstvo dejavnost spremljanja in proučevanja denarno izraženih pojavov, ki so povezani s poslovanjem nekega poslovnega sistema. S poslovanjem poslovnega sistema razumemo opravljanje njegove dejavnosti, pri čemer poslovni sistem razpolaga s potrebnimi prvinami, to je sredstvi, ki se tekom poslovnega procesa preoblikujejo v poslovne učinke, to je v proizvode ali storitve (Milost 2009, 9).

2.1 Predmet računovodstva

Računovodstvo poslovnega sistema vodi računovodja, ki mora pri svojem delu spoštovati Kodeks poklicne etike računovodje, ki ga je oblikoval Slovenski inštitut za revizijo, sprejel pa Svet Slovenskega inštituta za revizijo leta 1995 (Melavc in Milost 2003, 11).

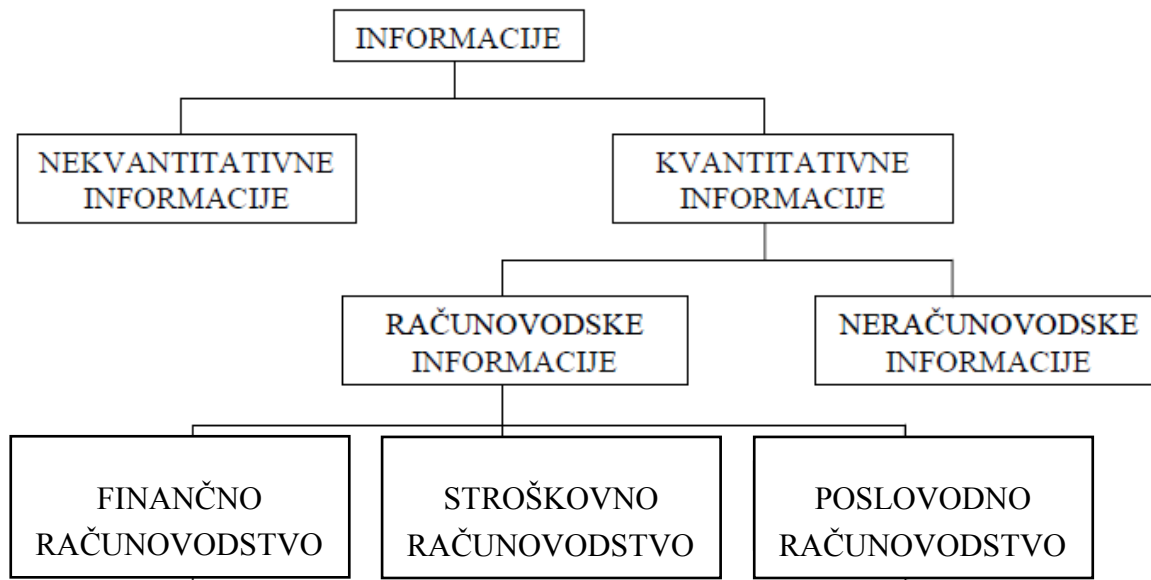
Predmet poslovanja nekega poslovnega sistema zajema nabavo potrebnih prvin, proizvodjanje in prodajanje poslovnih učinkov ter prodajanje in nakupovanje blaga. Vsak poslovni sistem je sestavljen iz delnih poslovnih sistemov, imenovanih tudi poslovne funkcije. Imamo nabavno, prodajno, tehnično, razvojno, proizvodjalno, kadrovsko in finančno funkcijo (Milost 2009, 9). Vsaka od teh funkcij ima točno določene naloge, ki jih mora vestno in odgovorno opravljati.

Za vse te dejavnosti, za organiziranje in vodenje poslovnega sistema, pa so ključni ljudje (Milost 2009, 9). Poslovni sistem ali tudi poslovni proces torej vzpostavijo ljudje, da bi lahko z njim udeleževali neke svoje osebne ali širše interese (Turk in Melavc 1998, 16). Poslovni sistem je zato oblikovan tako, da bi trajno deloval in se tudi razvijal. Rast in razvoj pa sta nujno potrebna pogoja za doseganje trajnosti delovanja poslovnega sistema (Milost 2009, 9). Lahko je proizvodjanje in prodajanje določene vrste proizvodov, nakupovanje in prodajanje določene vrste blaga ali opravljanje določene vrste storitev. Pri tem je seveda zelo pomembno vprašanje financiranja potrebnih prvin za nemoteno delovanje poslovnega sistema (Turk in Melavc 1998, 12). Prvine, s katerimi razpolaga poslovni sistem, so lahko financirane lastniško, to je s kapitalom, ali dolžniško, to je z dolgovi. Ob tem moramo poudariti, da vlagatelji kapitala, ki upravljajo poslovni sistem in so tudi njegovi lastniki, pričakujejo povečevanje vrednosti kapitala, če govorimo o gospodarskih poslovnih sistemih, oziroma njegovo ohranjanje, ko govorimo o negospodarskih poslovnih sistemih. Upniki pa pričakujejo poplačilo svojih terjatev (Milost 2009, 10).

Poslovne sisteme pa lahko razdelimo tudi glede na področje delovanja. Ločimo gospodarske družbe in zavode. Zavodi so tiste organizacije, ki delujejo v splošno javno dobro. Pri njih ne gre za ustvarjanje dobička ali izgube, ampak za razliko med prihodki in odhodki. Gre za zagotavljanje določenega obsega, kakovosti in razdelitve splošnih dobrin (izobraževanje, kultura, znanost, zdravstvo, državni organi in socialno varstvo) (Igličar in Hočevar 1997, 19).

Pomembno dejstvo je tudi, da računovodstvo lahko spremlja poslovanje poslovnega sistema le, če so vsi poslovni dogodki izraženi na medsebojno primerljiv način. Denar je tisti dejavnik, ki nam omogoča medsebojno primerljivost. Je tisti skupni imenovalec, ki nam omogoča primerjanje sicer neprimerljivih ekonomskih kategorij (Milost 2009).

To pomeni, da so računovodske informacije kvantitativne vrednosti, ki se od drugih vrst kvantitativnih informacij (npr. podatki o zaposlenih) razlikujejo po tem, da so vrednostno izražene (slika 1) (Igličar in Hočevar 1997, 24). Pomeni, da so izražene v denarni valuti.

Slika 1: Vrste informacij, ki so pomembne za poslovno odločanje

Vir: Igličar in Hočevar 1997, 4.

2.2 Pravni okvir računovodstva

V nobeni državi urejanje računovodstva ni prepuščeno samim poslovnim sistemom. Vse računovodske informacije in podatki so potrebni tako poslovnim sistemom kot tudi državi in širši javnosti (Melavc in Milost 2003, 14).

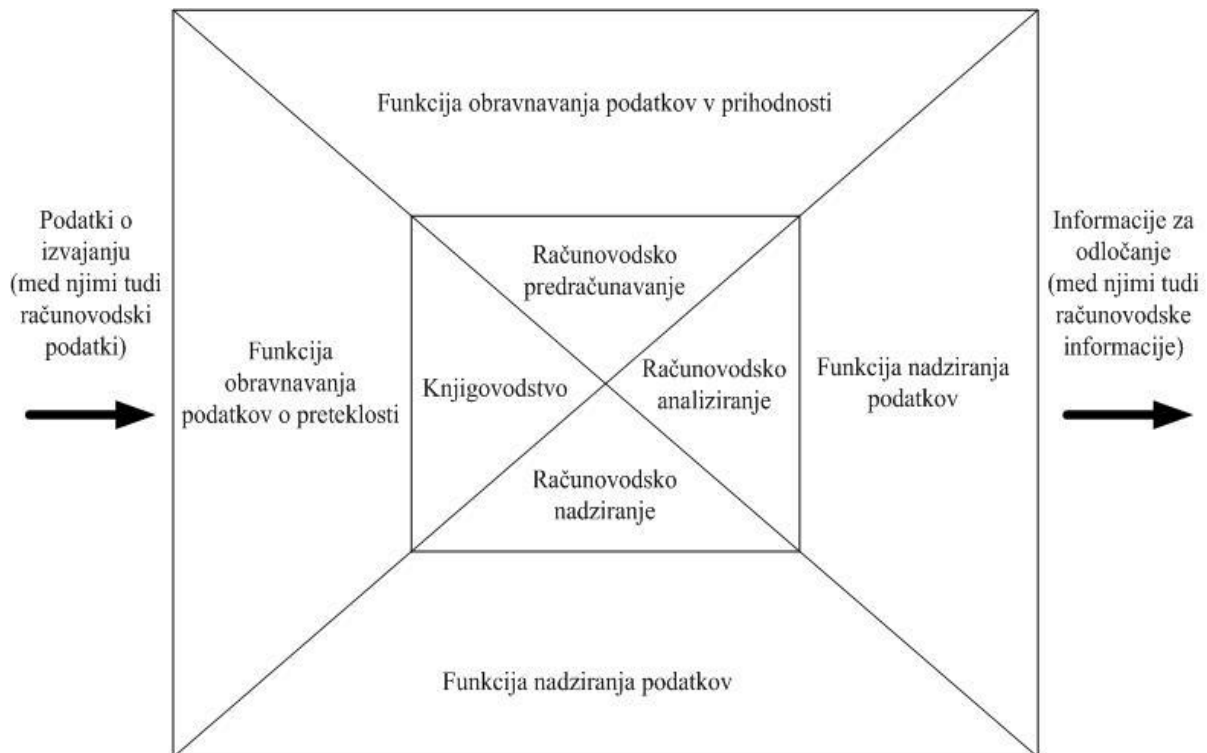
Naša država je z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD-1) opredelila enotne, temeljne računovodske akte v gospodarskih družbah, z Zakonom o računovodstvu (ZR, Ur. l. RS, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE) pa take rešitve za nepridobitne poslovne sisteme. Poleg tega so se oblikovala tudi poklicna združenja računovodij, ki oblikujejo računovodska načela in računovodske standarde, kot so Mednarodni računovodski standardi (MRS; oblikuje in sprejema jih Svet za mednarodne računovodske standarde v Londonu). V Sloveniji imamo Slovenske računovodske standarde že od leta 1993 (pobudnik in idejni tvorec je bil prof. dr. Ivan Turk) (Melavc in Milost 2003, 15). Leta 2016 smo dobili prenovljene SRS.

2.3 Sestavine in naloge računovodstva

Že leta 1972 so poklicne organizacije računovodskih strokovnjakov pri nas, sprejele Kodeks računovodskih načel, kjer je računovodstvo sestavljeno iz (Turk in Melavc 1998, 17):

- knjigovodstva,
- računovodskega predračunavanja,
- računovodskega nadziranja in
- računovodskega analiziranja.

Grafična predstavitev vseh sestavin računovodstva je prikazana na sliki 2.

Slika 2: Sestavine računovodstva in njihova vključenost v informacijske funkcije

Vir: Turk in Melavc 1998, 19.

Glavni nalogi računovodstva sta predvsem (Milost 2009, 10):

- da v dogovorjenem in uporabniku računovodskih informacij razumljivem jeziku nudi informacije o tem, kar se je v poslovnem smislu družbe zgodilo, in
- da oblikuje informacije, ki so pomembne za poslovno odločanje.

Prva naloga je usmerjena v preteklost poslovanja, druga pa v prihodnost poslovanja družbe (Milost 2009, 10).

2.3.1 Knjigovodstvo

Knjigovodstvo je najstarejša računovodska funkcija in je tesno povezana z vsemi ostalimi deli. Gre za spremljanje poslovnih dogodkov, ki vplivajo na stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev ter na pojav odhodkov in prihodkov v določenem obračunskem obdobju. Usmerjeno je v preteklost poslovanja (Milost 2009, 12).

Za to računovodsko funkcijo so zanimivi samo podatki že uresničenih poslovnih dogodkov, vendar le, ko gre za popolno zbiranje podatkov o poslovnih dogodkih. Celotno poslovanje poslovnega sistema lahko spremlja le, če imajo vsi poslovni dogodki denarni izraz (Milost 2009, 12).

Osnova za zbiranje podatkov so knjigovodske listine. Pri tem gre za zahtevo po popolnem zbiranju podatkov o poslovnih dogodkih. Ti podatki morajo biti zabeleženi sprotno in v celoti. Formalnost pri vodenju poslovnih knjig je obvezna. Podpisane imajo značaj pravne listine. Knjigovodstvo je dokumentirano evidentiranje poslovnih dogodkov o preteklosti nekega poslovnega sistema (Turk in Melavc 1998; Melavc in Milost 2003; Milost 2009).

2.3.2 Računovodsko predračunavanje

Za razliko od knjigovodstva pa je računovodsko predračunavanje usmerjeno v prihodnost poslovanja. Pri tem gre za vrednostno spremljanje predvidenih sprememb, pojavov in stanj. Vendar gre tudi tu, tako kot pri knjigovodstvu, za popolnost zbiranja podatkov. Šele na osnovi tega se lahko pravilno usmerja prihodnje delovanje poslovnega sistema. Zbiranje podatkov mora biti metodološko usklajeno s knjigovodstvom. Za računovodsko predračunavanje je značilno, da se podatki zbirajo neformalno. To pomeni, da zbrani podatki ne morejo biti dokumentirani z ustreznimi knjigovodskimi listinami, ker gre za zbiranje podatkov o predvidenih dogodkih in ne o že nastalih (Turk in Melavc 1998; Melavc in Milost 2003; Milost 2009).

V svojem pravilniku o računovodstvu poslovni sistem opredeli vrste računovodskih predračunov za notranje uporabnike, za zunanje uporabnike pa so zahteve glede računovodskih predračunov predpisane (Turk in Melavc 1998; Melavc in Milost 2003; Milost 2009).

Računovodski predračuni so rezultat računovodskega predračunavanja in so namenjeni zunanjim in notranjim uporabnikom ter so podlaga za sprejemanje poslovnih odločitev (Turk in Melavc 1998; Melavc in Milost 2003; Milost 2009).

2.3.3 Računovodsko nadziranje

Računovodsko nadziranje se ukvarja s presojanjem pravilnosti pri oblikovanju podatkov in njihovem spreminjanju v informacije ter z odpravljanjem pri tem ugotovljenih nepravilnosti (Milost 2009, 15).

Njegov cilj je pridobiti zanesljive računovodske predračune in obračune ter zagotoviti večjo usklajenost poslovanja z zunanjimi in notranjimi merili (Milost 2009, 15).

Tudi ta sestavina računovodstva je tesno povezana s knjigovodstvom in tudi z računovodskim predračunavanjem. Vse podatke iz knjigovodskih listin je namreč treba preveriti, preden se jih vpiše v poslovne knjige in vse računovodske obračune, ki so sestavljeni na podlagi podatkov iz poslovnih knjig. Na tak način pripravljamo ustrezno podlago za računovodsko analiziranje (Milost 2009, 16).

Poznamo tri vrste računovodskega nadziranja (Milost 2009, 16):

- kontroliranje (sprotno presojanje pravilnosti podatkov),
- revidiranje (je lahko zunanje ali notranje) in
- inšpiciranje (zunanje).

2.3.4 Računovodsko analiziranje

Računovodsko analiziranje se ukvarja s presojanjem ugodnosti poslovnih procesov in stanj ter predlaganjem izboljšav. Za računovodsko analiziranje se uporabljajo različne metode, ki se medsebojno dopolnjujejo. Metode računovodskega analiziranja so: razčlenjevanje (analiziranje), primerjanje (komparacija), izločanje (eliminacija), osamljanje (izolacija) in strnjevanje (sinteza).

Informacije, ki jih pridobimo s pomočjo računovodskega analiziranja, so za poslovodstvo in odgovorne na posameznih odločevalnih funkcijah zelo pomembne. Rezultat je večja kakovost računovodskih poročil, ki povezujejo računovodske predračune z računovodskimi obračuni in ob tem pojasnjujejo razlike med njimi (Milost 2009, 17).

Nekateri avtorji kot zadnjo stopnjo po obdelavi vseh podatkov (knjigovodstva, računovodskega predračunavanja, računovodskega nadziranja in računovodskega analiziranja) iz poslovanja nekega poslovnega sistema (Milost 2009, 19) obravnavajo računovodsko informiranje.

Gre za posredovanje računovodskih informacij in podatkov tako notranjim kot tudi zunanjim uporabnikom. Notranji uporabniki računovodskih informacij so zaposleni in lastniki poslovnega sistema z aktivno pravico do upravljanja, poslovodstvo, izvršilni organi upravljanja in vodje (Milost 2009, 19).

Zunanji uporabniki računovodskih informacij pa so lastniki poslovnega sistema, ti so brez aktivne pravice do upravljanja, posojilodajalci, dobavitelji, kupci, možni vlagatelji kapitala, konkurenti, država in javnost (Milost 2009, 19).

Računovodske informacije predstavljamo v obliki računovodskih poročil. Namen teh poročil je, da uporabnike spodbujajo k uspešnejšemu poslovanju (Milost 2009), pri čemer imajo zunanji uporabniki pravico do vseh računovodskih informacij, razen takih, ki imajo značaj poslovne skrivnosti poslovnega sistema (Milost 2009, 19–20).

2.4 Vrste računovodstva

Danes računovodstvo zajema precej več kot samo knjigovodstvo, s katerim se je začelo v preteklosti in je bilo usmerjeno predvsem v preteklo poslovanje. S časom sta se oblikovala še stroškovno in finančno računovodstvo.

Običajno celotno računovodstvo delimo na dva dela:

- stroškovno računovodstvo in
- finančno računovodstvo ter
- na poslovodno računovodstvo.

Stroškovno računovodstvo je vezano na poslovanje znotraj poslovnega sistema. Finančno računovodstvo podatke o poslovanju sporoča zunanjim uporabnikom računovodskih informacij oziroma proučuje in spremlja poslovanje poslovnega sistema, ki je povezano z drugimi (Milost 2009, 20).

2.4.1 Stroškovno računovodstvo

Funkcija stroškovnega računovodstva je analitične narave. Proučuje in spremlja prvine poslovnega procesa od trenutka, ko so že na voljo, tudi če jih še ne troši. Sem spada knjigovodstvo materiala, knjigovodstvo osnovnih sredstev, knjigovodstvo storitev kot prvin, knjigovodstvo stroškovnih mest, knjigovodstvo polproizvodov, knjigovodstvo proizvodov, knjigovodstvo prodaje, knjigovodstvo plač, knjigovodstvo stroškovnih nosilcev in knjigovodstvo trgovskega blaga (Milost 2009, 20).

2.4.2 Finančno računovodstvo

Naloga finančnega računovodstva je, da pripravlja informacije in podatke. Te informacije in podatki se nanašajo na sredstva podjetja in obveznosti do njihovih virov. Pri tem gre za poudarek na finančnih razmerjih in na dobičkonosnosti poslovanja oziroma na finančnem in poslovnem izidu celotnega poslovnega sistema. V okvir pojasnjevanja finančnega

računovodstva spada glavna knjiga, knjigovodstvo denarja ter terjatev in obveznosti (Milost 2009, 21–22).

2.4.3 Poslovodno računovodstvo

Poleg stroškovnega in finančnega računovodstva se omenja tudi poslovodno računovodstvo, ki pa ni tretji sklop računovodstva, ampak izhaja iz stroškovnega in finančnega računovodstva. V večjem obsegu je usmerjeno k potrebam po informacijah pri poslovnem odločanju. Poslovodnemu računovodstvu pogosteje pravimo tudi kontroling (Milost 2009, 21–22).

3 TEMELJNE EKONOMSKE KATEGORIJE V RAČUNOVODSTVU

V tem poglavju opredeljujemo temeljne ekonomske kategorije v računovodstvu. Lahko so opredeljene statično, to so tiste, ki jih lahko dojamemo le v točno določenem trenutku, medtem ko jih v razdobju lahko dojemamo le z njihovo povprečno velikostjo, ki je rezultat večjega števila v trenutku obstoječih velikosti. Statično opredeljene ekonomske kategorije so sredstva in obveznosti do virov sredstev. Nasprotno pa so dinamično opredeljene ekonomske kategorije tiste kategorije, ki se nanašajo na povsem določeno razdobje (Turk in Melavc 1998, 45). Dinamično opredeljene ekonomske kategorije so stroški, odhodki, prihodki in poslovni izid kot razlika med prihodki in odhodki. Obe gospodarski kategoriji sta izkazani v bilanci stanja. Slednja pa se vedno nanaša na točno določen dan (Milost 2009, 27).

3.1 Sredstva

Z vidika celotnega poslovnega sistema med tipične statične ekonomske kategorije spadajo sredstva ali premoženje. S sredstvi izkazujemo, kar ima poslovni sistem v določenem trenutku (Turk in Melavc 1998, 45–46).

V uvodu smo že omenili, da so za vsako poslovanje poslovnega sistema potrebne tudi poslovne prvine ali t. i. sredstva. Sredstva so tudi tehnološki vložek v poslovni proces, iz katerega izhajajo poslovni učinki. S temi prvini ni mogoče računati brez denarja (Igličar in Hočevar 1997, 47).

Sredstva imajo več pojavnih oblik. So stvari, pravice in denar. Sredstva kot stvari so stroji, zgradbe, proizvodi, material. V obliko pravic sodijo terjatve do kupcev ali pravice iz kupljenega patenta. Razvidno je, da sredstev ne predstavlja samo denar, ki ga ima neka gospodarska družba na razpolago, temveč je tudi premoženje te družbe v določenem trenutku. Sredstva, ki jih ima neka družba na razpolago, se neprestano spreminjajo. Najpomembnejša razvrstitev sredstev je na: osnovna sredstva, obratna sredstva in finančne naložbe. Možno pa je sredstva razvrstiti še na stalna ali dolgoročna sredstva in na gibljiva ali kratkoročna (Milost 2009, 60–61).

Med sredstva sodijo (ZRFR 2006a):

- dolgoročna sredstva:
 - neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev,
 - opredmetena osnovna sredstva,
 - naložbene nepremičnine,
 - dolgoročne finančne naložbe,
 - terjatve za odloženi davek;
- kratkoročna sredstva:
 - sredstva za prodajo,
 - zaloge (materiala, nedokončane proizvodnje in dokončanih proizvodov),

- kratkoročne finančne naložbe,
- kratkoročne poslovne terjatve,
- denarna sredstva;
- kratkoročne aktivne časovne razmejitev.

3.2 Obveznosti do virov sredstev

Na nasprotni strani bilance stanja pa so obveznosti do virov sredstev. So prav tako dojemljive v določenem trenutku, vendar se lahko že naslednji hip pojavijo v drugačnem znesku. Z njimi izkazujemo, kako je poslovni sistem financiran in kako je z investicijami (Turk in Melavc 1998, 45–46).

Obveznosti do virov sredstev nam povedo, od kod izvirajo sredstva, ki jih ima poslovni sistem na razpolago. So tiste pravne oziroma fizične osebe, ki so poslovnemu sistemu omogočile sredstva. Najpomembnejši viri sredstev so vlagatelji kapitala. V tej vlogi so lahko pravne in fizične osebe, država in drugi. Vendar pa ta opredelitev še zdaleč ni natančna. Mednje sodijo tudi dobavitelji, posojilodajalci, zaposleni in drugi (Milost 2009, 68).

Glede na rok zapadlosti obveznosti do virov sredstev poznamo (Milost 2009, 68):

- takojšnje,
- kratkoročne,
- dolgoročne in
- trajne obveznosti do virov sredstev.

Med obveznosti do virov sredstev sodijo (ZRFR 2006a):

- kapital:
 - osnovni kapital,
 - kapitalske rezerve,
 - rezerve iz dobička,
 - presežek iz prevrednotenja,
 - preneseni čisti poslovni izid,
 - čisti poslovni izid poslovnega leta,
- rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev,
- dolgoročne obveznosti,
- kratkoročne obveznosti in
- kratkoročne pasivne časovne razmejitev.

3.3 Stroški

Stroške uvrščamo med dinamično opredeljene ekonomske kategorije. Vse dinamično opredeljene ekonomske kategorije dojamemo le v določenem razdobju, čeprav so vezane na posamezne poslovne dogodke (Turk in Melavc 1998, 47).

Milost (2009, 27) navaja, da je cilj poslovnega procesa ustvarjanje določenih poslovnih učinkov, to je proizvodov ali storitev. Poslovni proces pa ni mogoč brez njegovih prvin, to so predmeti dela, delovna sredstva, storitve in delo (zaposleni). Te prvine pa se med potekom poslovnega procesa trošijo. Ob tem nastajajo potroški, ki so količine obrabljenih ali porabljenih prvin poslovnega procesa. Če potroške omenjenih prvin ovrednotimo, govorimo o stroških. Stroške pa lahko merimo neposredno (predmeti dela) ali posredno (delovna sila ali delovna sredstva) (Hočevar, Zaman in Petrovič 2008, 90).

O stroških ne moremo govoriti, kadar za pridobitev poslovnih prvin ali za njihovo proučevanje niso potrebna denarna sredstva.

Poleg stroškov moramo ločiti tudi izdatke, ki pomenijo zmanjšanje denarja. Zato med stroški in izdatki obstajajo določena razmerja (Milost 2009, 28):

- stroški ne temeljijo na izdatkih,
- stroški so gospodarsko povezani z izdatki in
- izdatki ne vodijo k stroškom.

Kljub temu, da so stroški gospodarsko povezani z izdatki, ni nujno, da do povezave pride v istem obdobju. Možno je, da se stroški pojavijo istočasno z izdatki, kasneje kot izdatki ali pa pred izdatki (Milost 2009, 28–30).

Med stroške sodijo (Milost 2009, 29):

- stroški materiala,
- stroški storitev v ožjem smislu,
- stroški amortizacije,
- stroški davkov,
- stroški dela in
- stroški obresti.

3.4 Prihodki

Prihodki so nasprotje odhodkov. Večino prihodkov lahko opredelimo kot prodajno vrednost prodanih poslovnih učinkov. Za razliko od odhodkov, ki so žrtvovane vrednosti, pravimo, da so prihodki pridobljene vrednosti (Milost 2009, 50).

Prihodke delimo na:

- poslovne,
- finančne in
- druge prihodke.

Poslovni in finančni prihodki so redni prihodki. Poznamo pa tudi druge prihodke. Vendar oboji vplivajo na poslovni izid obračunskega obdobja. Redni prihodki so tisti, ki se pojavljajo pri običajnem poslovanju, drugi ali izredni prihodki pa so tisti, ki se pojavljajo kot posledica nekih neobičajnih pojavov (Milost 2009, 50–51). Poslovni prihodki predstavljajo prodajo poslovnih učinkov, finančni pa so povezani s finančnimi naložbami (Igličar in Hočevar 1997, 126).

Razlikovati jih moramo od prejemkov, ki so le povečanje stanja denarja in ne vplivajo na poslovni izid. Med prihodki in prejemki obstajajo določena razmerja (Milost 2009, 50):

- prihodki niso gospodarsko povezani s prejemki,
- prihodki so gospodarsko povezani s prejemki in
- prejemki ne vodijo k prihodkom.

Med prihodke sodijo (Milost 2009, 51):

- redni prihodki:
 - poslovni prihodki:
 - prihodki od prodaje proizvodov, storitev, trgovskega blaga, materiala,
 - prihodki od prejetih subvencij, dotacij, regresov, kompenzacij, premij in drugi podobni prihodki, ki se nanašajo na prodane količine.
 - presežki pri gotovini, materialu, polproizvodih, proizvodih in trgovskem blagu,
 - izterjane odpisane terjatve,
 - prejete are, pogodbene kazni, penali in
 - pozitivne razlike pri časovnih razmejitvah
 - finančni prihodki:
 - prejete obresti in
 - dividende
- drugi prihodki:
 - neobičajne postavke oziroma postavke iz nerednega poslovanja,
 - postavke iz preteklih obračunskih obdobj in
 - sredstva, pridobljena za poravnavanje izgube iz prejšnjih let.

3.5 Odhodki

Odhodki so nasprotje prihodkov in skupaj z njimi oblikujejo poslovni izid v določenem obračunskem obdobju. Večino odhodkov lahko opredelimo kot stroške prodanih poslovnih učinkov, zajemajo pa tudi nekatere druge postavke zunaj stroškov in nabavnih vrednosti, ki prav tako zmanjšujejo poslovni izid. Odhodke imenujemo tudi žrtvovane vrednosti, ki so

potrebne za doseganje prihodkov kot pridobljenih vrednosti (Turk in Melavc 1998, 67; Milost 2009, 44–45).

Večino odhodkov lahko opredelimo kot stroške v prodanih poslovnih učinkih. Ne moremo pa odhodkov istovetiti s stroški. Med odhodki in stroški namreč obstajajo določena razmerja, kjer so odhodki gospodarsko povezani s stroški ali kjer odhodki niso gospodarsko povezani s stroški (Milost 2009, 45).

Milost (2009) deli odhodke na redne odhodke in druge ali izredne odhodke.

Poslovni in finančni odhodki predstavljajo redne odhodke, medtem ko izredne odhodke predstavljajo neobičajni odhodki. Drugi ali izredni odhodki so izgubljene vrednosti, ki niso povezane z nastajanjem proizvodov in storitev poslovnih učinkov in nastajajo z izrednim povečevanjem dolgov ali izrednim zmanjševanjem sredstev. Odhodki se lahko pojavijo kasneje kot stroški ali pa istočasno. Izredni odhodki se pojavljajo zelo poredko (Milost 2009, 46–49).

Med odhodke sodijo (Milost 2009, 49):

- redni odhodki:
 - poslovni odhodki:
 - proizvodjalni stroški prodanih količin oziroma nabavna vrednost prodanih količin,
 - splošni stroški uprave in prodaje,
 - neposredni stroški prodaje in
 - prevrednoteni poslovni odhodki
 - primanjkljaji pri materialu, polproizvodih, proizvodih in trgovskem blagu,
 - odpisane in znižane terjatve,
 - izgubljene are, pogodbene kazni, penali,
 - negativne razlike pri časovnih razmejitvah in
 - prevrednoteni poslovni odhodki
 - finančni odhodki:
 - stroški obresti in
 - prevrednoteni finančni odhodki
- drugi odhodki:
 - neobičajne postavke, ki zmanjšujejo celotni poslovni izid in ne izvirajo iz rednega poslovanja,
 - postavke, ki zmanjšujejo celotni poslovni izid in izvirajo iz preteklih obračunskih obdobj,
 - znesek izgube iz prejšnjih let, ki ga namerava poslovni sistem poravnati v obračunskem obdobju in
 - oblikovanje rezervacij za poravnavanje možne izgube.

3.6 Poslovni izid

V poslovnem sistemu je poslovni izid razlika med prihodki in odhodki, ki jih ima poslovni sistem v določenem obračunskem obdobju. Če so prihodki večji od odhodkov, dobimo dobiček, če pa so odhodki večji od prihodkov, izkazujemo izgubo (Igličar in Hočevar 1997, 148). Značilno je, da lahko poslovni izid ugotovljamo za podjetje kot celoto, po posameznih trgih ali pa tudi po posameznih proizvodih. Celoten poslovni izid lahko razdelimo na poslovni izid iz poslovanja in na poslovni izid iz financiranja (Igličar in Hočevar 1997, 148–149).

Milost (2009, 53) razlaga, da na ravni poslovnega sistema poznamo temeljne in druge vrste poslovnega izida. Temeljne vrste poslovnega izida so: celotni dobiček (je tisti dobiček, ki je pozitivna razlika med vsemi prihodki in vsemi odhodki), čisti dobiček (je tisti dobiček, ki je zmanjšan za davke iz dobička) in izguba (je negativna razlika med vsemi prihodki in vsemi odhodki). Ti podatki so pomembni za zunanje in notranje uporabnike (Milost 2009, 54–55).

Druge ali razširjene vrste poslovnega izida pa so: prispevek za kritje, kosmati poslovni izid (dobiček ali izguba) iz celotnega poslovanja, razlika v ceni, celotni poslovni izid in dohodek. Ti podatki so pomembni za notranje uporabnike (Milost 2009, 54–55).

Če podjetje izkazuje dobiček, o njegovi delitvi odločajo lastniki oziroma delničarji podjetja. Lahko se odločijo in ga namenijo za pokrivanje morebitne izgube iz preteklih let. Čisti dobiček dobimo, ko od dobička odštejemo davek, ki pripada državi. Del čistega dobička je namenjen za povečanje rezerv iz dobička (višina je zakonsko določena), del gre za izplačilo lastnikom (če gre za delniško družbo, gre izplačilo v obliki dividend), del pa gre lahko tudi za izplačilo zaposlenim.

Če pa podjetje ugotovi izgubo, jo mora po zakonu poravnati iz posameznih postavk kapitala.

4 TEMELJNI RAČUNOVODSKI IZKAZI

Temeljni računovodski izkazi so zgoščene računovodske informacije, ki nam kažejo vplive poslovnih dogodkov na poslovne prvine, obveznosti, kapital, prihodke in odhodke. Vsebujejo zelo pomembne informacije, na podlagi katerih se odloča cela vrsta uporabnikov. Računovodski izkazi morajo biti med seboj primerljivi, zato morajo biti izdelani na podlagi enakih metod. Vsi njihovi uporabniki morajo iz njih razbrati vse podatke, ki jih potrebujejo pri odločanju. Smisel informacij je resnična in poštena vrednost, drugače prihaja do dezinformacij. Omogočati morajo, da se na njihovi podlagi sprejemajo sklepi o prihodnosti poslovnega sistema (Horvat 2003, 92).

Vsaka gospodarska družba stremi k povečevanju prihodkov in k zmanjševanju stroškov. Na ta način uresničuje svoj osnovni namen, to je večanje donosa vlagateljev, s tem pa tudi skrb za uspešno poslovanje (Horvat 2003, 93).

Temeljni računovodski izkazi so (Milost 2009, 77):

- bilanca stanja,
- izkaz poslovnega izida,
- izkaz denarnih tokov in
- izkaz gibanja kapitala.

Za vse gospodarske družbe sta obvezna bilanca stanja in izkaz poslovnega izida. Poleg bilance stanja in izkaza poslovnega izida so obvezna tudi razlagalna računovodska pojasnila. Izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov sta obvezna pri vseh srednje velikih in velikih družbah ter tistih družbah, ki so na borzi z vrednostnimi papirji (Horvat 2003, 20).

4.1 Bilanca stanja

Bilanca stanja prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev v določenem trenutku. Lahko gre za prikaz na koncu poslovnega leta ali pa medletnega obračunskega obdobja. Gre za izkaz premoženjskega in finančnega stanja poslovnega sistema, ki ima dve medsebojno uravnoteženi strani. Temeljno načelo bilance stanja je bilančno ravnotežje (Milost 2009, 77).

Zelo splošno gledano nam bilanca stanja pove, kolikšna sredstva so bila vložena v podjetje, kako je podjetje do teh sredstev prišlo in kako jih je naložilo, kakor je to razvidno na točno določen dan. Melavc in Milost (2003, 158) pravita, da šele dve bilanci stanja za dva različna trenutka omogočata spoznanja o spremembah posameznih vrst sredstev in obveznostih do virov sredstev.

V bilanci stanja so prikazane statično opredeljene ekonomske kategorije (Milost 2009, 78).

V bilanci stanja se sredstva razvršča po načelu rastoče likvidnosti, obveznosti do virov sredstev pa po načelu zapadlosti. Minimalno razčlenitev sredstev in obveznosti do virov sredstev v Sloveniji predpisuje ZGD-1, dopolnjujejo pa jih Slovenski računovodski standardi (SRS 2016).

V preglednici 1 je prikazana shema bilance stanja, iz katere je razvidno, da je sestavljena iz dveh strani. Na levi strani je aktiva, kjer beležimo sredstva, na desni strani pa je pasiva, kjer beležimo obveznosti do virov sredstev.

Preglednica 1: Prikaz sheme bilance stanja

<i>A</i>	<i>Dolgoročna sredstva</i>	<i>A</i>	<i>Kapital</i>
I.	Neopredmetena sredstva	I.	Osnovni (vpoklicani) kapital
II.	Opredmetena osnovna sredstva	II.	Druge sestavine kapitala
III.	Dolgoročne finančne naložbe		
<i>B</i>	<i>Kratkoročna sredstva</i>	<i>B</i>	<i>Rezervacije</i>
I.	Zaloge		
II.	Kratkoročne finančne naložbe	<i>C</i>	<i>Finančne in poslovne obveznosti</i>
III.	Kratkoročne poslovne terjatve		(dolgoročne in kratkoročne)
IV.	Denarna sredstva	<i>D</i>	<i>Pasivne časovne razmejitve</i>
<i>C</i>	<i>Aktivne časovne razmejitve</i>		
<i>Sredstva – aktiva skupaj</i>		<i>Obveznosti – pasiva skupaj</i>	

Vir: ZGD-1 2006, 65.

Iz bilance stanja lahko razberemo informacije o investiranju in o financiranju poslovnega sistema.

4.2 Izkaz poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je temeljni računovodski izkaz, v katerem je resnično in pošteno prikazan poslovni izid za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se izkaz sestavlja (SRS 21. 2016, 189).

Izkaz poslovnega izida prikazuje odhodke, prihodke in poslovni izid poslovnega sistema v obračunskem obdobju (Milost 2009, 81). Prikazuje nam tiste spremembe sredstev in obveznosti do virov sredstev, ki se nanašajo na prihodke in odhodke. Vendar pa sta tako bilanca stanja kot tudi izkaz poslovnega izida medsebojno povezana. V izkazu poslovnega izida so prikazane dinamično opredeljene ekonomske kategorije (Milost 2009, 83).

Preglednica 2 prikazuje povezavo med bilanco stanja in izkazom poslovnega izida v primeru pozitivnega poslovnega izida, medtem ko preglednica 3 prikazuje povezavo bilance stanja in izkaza poslovnega izida v primeru negativnega poslovnega izida. Povezava je opazna samo, če dobiček še ni razdeljen oziroma če izguba v njej še ni poravnana (Milost 2009, 82).

Preglednica 2: Povezava med bilanco stanja in izkazom poslovnega izida, v primeru pozitivnega poslovnega izida

Bilanca stanja		Bilanca poslovnega izida	
Sredstva 1.000	Obveznosti do virov sredstev 900	Odhodki 1.700	Prihodki 1.800
	Dobiček 100		

Vir: Milost 2009, 82.

Preglednica 3: Povezava med bilanco stanja in izkazom poslovnega izida, v primeru negativnega poslovnega izida

Bilanca poslovnega izida		Bilanca stanja	
Odhodki 1.800	Prihodki 1.700	Sredstva 900	Obveznosti do virov sredstev 1.000
	Izguba 100		

Vir: Milost 2009, 82.

Poudariti moramo, da izkaz poslovnega izida ni kumulativen računovodski izkaz, ker se v njem seštevajo le prihodki in odhodki posameznega obračunskega obdobja. Sestavljen je v obliki stopenjskega izkaza.

Najbolj razširjeni obliki izkaza poslovnega izida sta nemška in angloameriška oblika. Ločita se po načinu razčlenitve odhodkov poslovanja. Za obe obliki je značilno, da sta v obliki stopenjskega izkaza. To pomeni, da so prihodki in odhodki prikazani ločeno po vsebinskih skupinah. Prvi so navedeni prihodki, nato pa odhodki poslovanja. Rezultat je prikaz uspešnosti podjetja brez upoštevanja vpliva financiranja in izrednih dogodkov. Ko pa upoštevamo tudi vplive financiranja in izrednih dogodkov ter vpliv davka iz dobička (v skladu z davčno zakonodajo), dobimo čisti dobiček ali izgubo poslovnega leta (Hočevar, Zaman in Petrovič 2008, 249).

Tudi za izkaz poslovnega izida ZGD-1 predpisuje minimalen obseg podatkov, ki jih morajo podjetja vključiti v svoj izkaz poslovnega izida, dopolnjujejo pa jih Slovenski računovodski standardi (SRS 2016). Vendar ga večina podjetij razčlenjujejo podrobneje.

Vsebina izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje po SRS 25 je (ZRFR 2006b):

- 1 Čisti prihodki od prodaje,
- 2 Sprememba vrednosti,
- 3 Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve,

- 4 Drugi poslovni prihodki (s prevrednotenimi poslovnimi prihodki),
- 5 Stroški blaga, materiala in storitev,
- 6 Stroški dela,
- 7 Odpisi vrednosti,
- 8 Drugi poslovni odhodki,
- 9 Finančni prihodki iz deležev,
- 10 Finančni prihodki iz danih posojil,
- 11 Finančni prihodki iz poslovnih terjatev,
- 12 Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb,
- 13 Finančni odhodki iz finančnih obveznosti,
- 14 Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti,
- 15 Drugi prihodki,
- 16 Drugi odhodki,
- 17 Davek iz dobička,
- 18 Odloženi davki,
- 19 Čisti poslovni izid obračunskega obdobja
($1 \pm 2 + 3 + 4 - 5 - 6 - 7 - 8 + 9 + 10 + 11 - 12 - 13 - 14 + 15 - 16 - 17 \pm 18$).

4.3 Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je temeljni računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe stanja denarnih sredstev za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja (SRS 22. 2016, 200).

Bilanca stanja in izkaz poslovnega izida nam ne dajeta veliko informacij o denarnem toku. Z izkazom denarnih tokov mislimo na prejeme in izdatke v obračunskem obdobju ali na pritoke in odtoke, to je na spremembe vrednosti vseh sredstev in obveznosti do virov sredstev v obračunskem obdobju. Pri tem prejemi predstavljajo povečanje denarnih sredstev, izdatki pa njihovo zmanjšanje. Razlika med prejemi in izdatki vpliva na spremembo sredstev. Če je razlika pozitivna, se denarna sredstva povečajo, če pa je negativna, se denarna sredstva zmanjšajo. Pritoki nam dajejo informacije o načinu zagotovitve sredstev poslovnega sistema, odtoki pa informacije o uporabi teh sredstev (Milost 2009, 87). V preglednici 4 je prikazana povezava bilance stanja in izkaza denarnih tokov.

Izkaz denarnih tokov lahko sestavimo po dveh različnih metodah, neposredni ali posredni metodi. Po neposredni metodi ga lahko pripravimo, ko imamo podatke o začetnem in končnem stanju denarnih sredstev in ko imamo stanje prejemkov in izdatkov v določenem obračunskem obdobju. Tak izkaz je lahko predračunski in obračunski. Po posredni metodi pa ga lahko pripravimo tedaj, ko imamo začetno in končno bilanco stanja. Pri tej metodi gre za prikaz povečevanja in zmanjšanja vseh sredstev in obveznosti do virov sredstev. Tako prikazani izkaz

ima lahko izhodišče v denarju ali v čistih obratnih sredstvih. Tudi izkaz denarnih tokov je zaradi primerjave podatkov prikazan v dveh stolpcih. V prvem stolpcu so uresničeni podatki v obravnavanem obračunskem obdobju, v drugem stolpcu pa so uresničeni podatki v prejšnjem obračunskem obdobju (Milost 2009, 87–89).

Preglednica 4: Povezava med bilanco stanja in izkazom denarnih tokov

Bilanca denarnih tokov		Bilanca stanja
Prejemki	Izdatki	Obveznosti do virov sredstev
	Denarna sredstva	

Vir: Milost 2009, 88.

SRS 26 določa dve metodi priprave izkaza denarnih tokov, po neposredni (različica I) in po posredni metodi (različica II). Prednost daje neposredni metodi, podjetje pa izbere tisto, ki bolj ustreza njegovim možnostim zagotavljanja podatkov (ZRFR 2006c.).

V izkazu denarnih tokov po različici I so vključene naslednje postavke (ZRFR 2006c):

A Denarni tokovi pri poslovanju

- a. Prejemki pri poslovanju,
- b. Izdatki pri poslovanju,
- c. Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a+b),

B Denarni tokovi pri naložbenju,

- a. Prejemki pri naložbenju,
- b. Izdatki pri naložbenju,
- c. Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a+b),

C Denarni tokovi pri financiranju,

- a. Prejemki pri financiranju,
- b. Izdatki pri financiranju,
- c. Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a+b),

Č Končno stanje denarnih sredstev,

- x) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc),
- +
- y) Začetno stanje denarnih sredstev.

Vsi izdatki v izkazu denarnih tokov so prikazani kot negativne postavke.

Denarne tokove je treba spremljati, in sicer zaradi sprotnega zagotavljanja plačilne sposobnosti podjetja. Zato obstajajo različni izkazi denarnih tokov, ki jih izdelujemo za različno dolga obdobja, kot so tedenski, mesečni, trimesečni in drugi. Uporabnikom nudi informacije o likvidnosti podjetja (Melavc in Milost 2003, 159).

4.4 Izkaz gibanja kapitala

Kapital je vložek lastnikov v poslovni sistem in obenem obveznost poslovnega sistema do lastnikov.

Izkaz gibanja kapitala je temeljni računovodski izkaz, v katerem so resnično in pošteno prikazane spremembe sestavin kapitala za poslovno leto ali medletna obdobja, za katera se sestavlja. Sestavljen je tako, da prikazuje spremembe vseh sestavin kapitala, zajetih v bilanci stanja. Lahko ima obliko sestavljene razpredelnice sprememb vseh sestavin kapitala ali pa ločenih razpredelnic sprememb za vsako sestavino kapitala (SRS 23. 2016, 209). Sestavlja ga več sestavin, ki se med obračunskim obdobjem lahko spreminjajo. Te spremembe prikazuje izkaz gibanja kapitala. Lahko so posledica poravnavanja izgube, delitve čistega dobička in podobno. Običajno ima obliko sestavljene razpredelnice sprememb vseh sestavin kapitala (Milost 2009, 92).

V razpredelnici predstavljajo prvo razsežnost (stolpce) posamezne sestavine kapitala, pri katerih se pojavljajo spremembe (Milost 2009, 92):

- vpoklicani kapital,
- kapitalske rezerve,
- rezerve iz dobička,
- presežek iz prevrednotenja,
- preneseni čisti poslovni izid,
- čisti poslovni izid poslovnega leta.

V razpredelnici predstavljajo drugo razsežnost (vrstice) možni pojavi, ki povzročajo spremembe omenjenih sestavin kapitala (Milost 2009, 92):

- začetno stanje kapitala v obdobju,
- premiki v kapital,
- premiki v kapitalu,
- premiki iz kapitala,
- končno stanje kapitala v obdobju.

5 LETNO POROČILO

Letno poročilo je najpomembnejša listina komuniciranja posloводства gospodarskih družb z lastniki in drugimi interesnimi skupinami podjetja. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) v osmem poglavju določa zakonski okvir za sestavitev letnega poročila gospodarskih družb ob upoštevanju podrobnejših pravil o računovodenju, ki jih določajo Slovenski računovodski standardi. Vsa tista podjetja, katerih vrednostni papirji so uvrščeni na Ljubljansko borzo vrednostnih papirjev, pa morajo za celoten pregled nad sistemom izdelave, predložitve in javne objave letnih poročil poznati tudi določbe Zakona o trgu vrednostnih papirjev (ZTVP; Ur. l. RS, št. 56/99, 86/04 in 28/06) in podzakonske akte Agencije za trg vrednostnih papirjev RS ter pravila Ljubljanske borze vrednostnih papirjev (Horvat 2003, 87–88).

Za potrebe diplomske naloge se osredotočamo na ločene računovodske izkaze družbe Luka Koper, d. d.

5.1 Sestavine letnega poročila

Letno poročilo je sestavljeno iz (prvi odstavek 60. člena ZGD-1):

- bilance stanja,
- izkaza poslovnega izida in
- priloge s pojasnili k izkazu.

Letno poročilo tistih družb, z vrednostnimi papirji katerih se trguje na organiziranem trgu, pa mora obsegati tudi (Horvat 2003, 92):

- izkaz gibanja kapitala,
- izkaz denarnih tokov in
- poslovno poročilo.

5.2 Skupinsko (konsolidirano) letno poročilo

Skupinsko (konsolidirano) letno poročilo mora pripraviti družba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki je nadrejena eni ali več družbam s sedežem v Republiki Sloveniji ali zunaj nje (podrejene družbe), in sicer če je nadrejena družba ali ena od podrejenih družb organizirana kot kapitalska družba. Skupina podjetij je gospodarska in ne pravna enota ter ni samostojna nosilka pravic in dolžnosti. Skupinsko letno poročilo mora biti pripravljeno v enakem obsegu kot letno poročilo za obvladujoče podjetje (Horvat 2003, 100–101).

ZGD določa temeljni okvir za sestavitev skupinskega letnega poročila, SRS pa določajo vsebino in način izvedbe konsolidacije. Skupinsko letno poročilo po 56. členu ZGD-1 tako obsega:

- konsolidirano bilanco stanja,

- konsolidiran izkaz poslovnega izida,
- konsolidiran izkaz denarnih tokov,
- konsolidiran izkaz gibanja kapitala,
- poslovno poročilo družb, ki so vključene v konsolidacijo in
- priloge s pojasnili k skupinskim izkazom.

5.3 Revidiranje

Letna poročila kapitalskih družb, z vrednostnimi papirji katerih se trguje na organiziranem trgu, mora pregledati revizor na način in pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja revidiranje (ZGD-1, 57. člen).

5.4 Javna objava letnega poročila

Letna poročila iz prvega odstavka 57. člena ZGD-1 ter konsolidirana letna poročila je treba zaradi javne objave skupaj z revizorjevim poročilom predložiti Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJ PES) v osmih mesecih po koncu poslovnega leta (ZGD-1, 58. člen).

6 RAČUNOVODSKO ANALIZIRANJE POSLOVANJA

Pri računovodskem analiziranju presojamo ugodnost poslovnih procesov in možnosti izboljšanja ugotovljenega. Gre za proučevanje poslovnih procesov in stanj z namenom spoznavanja razmerij med pojavi. V te namene uporabljamo različne metode in pristope. Glavni namen računovodskega analiziranja je spoznati razloge, ki so privedli do obstoječega stanja, in hkrati uporabiti vse informacije, da bi dosegli njegovo izboljšanje (Milost 2009, 163).

Samo knjigovodski podatki oziroma obračunske informacije določenega poslovnega sistema pa niso dovolj za ugotavljanje uspešnosti njegovega poslovanja. Natančnejšo sliko o uspešnosti poslovanja nekega poslovnega sistema dobimo, če dejanske rezultate poslovanja primerjamo z določeno ekonomsko kategorijo. Za kakovostno računovodsko analiziranje je potrebna primerjava predračunskih in obračunskih ekonomskih kategorij. Šele ta nam omogoča informacijsko podlago za ugotavljanje uspešnosti poslovanja nekega poslovnega procesa (Hočevar in Igličar 1997, 224).

6.1 Metode računovodskega analiziranja

Pri računovodskem analiziranju uporabljamo različne metode, kot so: metode razčlenjevanja, metode primerjanja, metode izločevanja, metode osamljanja in metode strnjevanja (Milost 2009, 163).

Za popolnejšo analizo poslovanja podjetja so pomembni tudi kazalniki. Kazalniki so relativna števila, dobljena s primerjavo dveh velikosti, ki morata biti istovrstni ali raznovrstni, vendar primerljivi med seboj. Glede na naravo primerjanih velikosti razlikujemo indeks, koeficient in stopnjo udeležnosti (Milost 2009, 164).

Indekse računamo, kadar primerjamo prirejene istovrstne podatke. Pogosto se pomnoži s 100, da dobimo odstotni indeks (Milost 2009, 164).

S koeficienti se izražamo, kadar primerjamo raznovrstne podatke, ki so v medsebojni zvezi (produktivnost, gospodarnost, dobičkonosnost). Praviloma je koeficient število, ki se redko pomnoži s 100 (Milost 2009, 164).

Stopnjo udeležnosti računamo, kadar primerjamo del vrednosti s celotno vrednostjo. Najpogosteje se pomnoži s 100, da se dobi odstotna stopnja udeležbe (Milost 2009, 164).

6.2 Analiziranje učinkovitosti in uspešnosti poslovanja

Milost (2009, 165) pravi, da je učinkovitost notranja značilnost poslovnega sistema, da opravi zastavljeno nalogo v določenem času. Uspešnost pa je zunanja značilnost poslovnega sistema. Tako učinkovitost kot tudi uspešnost lahko analiziramo na osnovi štirih načel: načelo

produktivnosti, načelo gospodarnosti, načelo donosnosti in načelo plačilne sposobnosti (Milost 2009, 166).

Produktivnost je tehnološka učinkovitost poslovanja, ki se kaže v količini proizvedenih poslovnih učinkov ob določenem številu zaposlenih (Milost 2009, 166).

Gospodarnost poslovnega sistema se kaže takrat, ko so vsi prihodki večji od vseh odhodkov. V tem primeru poslovni sistem ustvarja dobiček, sicer pa izgubo (Milost 2009, 166).

Donosnost lahko pojasnjujemo z različnih vidikov. Najbolj zanimiv kazalnik donosnosti za lastnike kapitala je tisti, ki pojasnjuje čisto donosnost kapitala. Z vidika poslovnega sistema pa je zanimiv tisti kazalnik, ki pojasnjuje donosnost njegovih poslovnih sredstev (Milost 2009, 166).

Plačilna sposobnost poslovnega sistema je njegova sposobnost, da lahko poravnava svoje zapadle obveznosti. Tesno je povezana z likvidnostjo sredstev poslovnega sistema (Milost 2009, 167).

6.3 Analiziranje bilance stanja

Pri analiziranju bilance stanja gre dejansko za analiziranje sredstev in obveznosti do virov teh sredstev določenega poslovnega sistema. Pri analiziranju sredstev in obveznosti do virov sredstev ne uporabljamo samo podatkov o njih, ampak jih lahko pravilno presodimo le, če jih primerjamo še z drugimi podatki (Milost 2009, 168).

Najpomembnejši kazalniki pri analiziranju sredstev so: kazalniki sestave sredstev, kazalniki tehnične opremljenosti dela, kazalnik odpisanosti osnovnih sredstev in kazalniki obračanja obratnih sredstev (Milost 2009, 168–170).

Najpomembnejši kazalniki pri analiziranju obveznosti do virov sredstev so: kazalniki finančne neodvisnosti, kazalniki finančnega kritja sredstev in kazalniki finančnega kritja obveznosti do virov sredstev (Milost 2009, 170).

7 PODJETJE LUKA KOPER, D. D.

Nastanek Luke Koper sega v obdobje po drugi svetovni vojni in je povezan z iskanjem novih gospodarskih možnosti za razvoj obubožanega obalnega območja slovenske Istre. Gospodarska družba Luka Koper, d. d., je sodobno, večnamensko mednarodno pristanišče, ki sodi med najpomembnejše pristanišče in logistične sisteme na severnem Jadranu.

V nadaljevanju sledi predstavitev gospodarske družbe.

7.1 Zgodovina podjetja

23. maja 1957 je bilo ustanovljeno Pristanišče Koper. Čez leto in pol so privezali prvo ladjo, čezoceanško z imenom Gorica, ki je bila last Splošne plovbe iz Pirana. Današnje ime – Luka Koper – je pristanišče dobilo leta 1961. Leta 1967 so kot investitorji zaključili izgradnjo enotirne železniške proge med Koprom in Prešnico, kar je omogočilo vključitev Luke Koper v evropski železniški sistem. Promet je iz leta v leto skokovito naraščal, a je kljub temu zaradi gospodarskih in političnih sprememb v devetdesetih letih prejšnjega stoletja tudi podjetje Luka Koper doživelo veliko novosti. Zaradi izpada prometa iz nekdanjih jugoslovanskih republik so se preusmerili na srednjeevropski trg. Leta 1996 je bil zaključen proces lastninskega preoblikovanja in je bila Luka Koper vpisana v sodni register kot delniška družba. Država je postala njena 51-odstotna lastnica, pri čemer so 49 odstotkov predstavljale prednostne participativne delnice z omejeno glasovalno pravico, dva odstotka pa navadne delnice. Oznaka delnice, s katero Luka Koper, d. d., kotira na Ljubljanski borzi, je LKPG (Luka Koper 2015).

Ob 40. obletnici je družba za kakovostno izvajanje storitev pridobila certifikat kakovosti ISO9001, tri leta kasneje pa še okoljski certifikat ISO14001. V letu 2004, ko je Slovenija postala enakopravna članica Evropske unije, je koprsko pristanišče postalo uradna logistična vstopna točka za blago, namenjeno v Evropsko unijo (Luka Koper 2015).

Tovornemu prometu je bila leta 2005 dodana nova dejavnost, potniški promet (Luka Koper 2015).

Leta 2007 je skupščina družbe 49 odstotkov prednostnih participativnih delnic države z omejeno glasovalno pravico preoblikovala v navadne delnice (Luka Koper 2015).

Posledice globalne gospodarske krize je Luka Koper, d. d., uspešno prebrodila in promet je začel po letu 2010 ponovno strmo naraščati. Strateški pomen transportne poti skozi Koper je leta 2013 priznala tudi Evropska unija, ki je koprsko pristanišče umestila v mediteranski in baltsko-jadranski evropski koridor (Luka Koper 2015).

Leta 2017 so obeležili 60. obletnico delovanja podjetja Luka Koper, d. d. V vseh letih delovanja Luka Koper, d. d., vlaga v pristaniško infrastrukturo, pomole, skladišča, opremo in ne nazadnje tudi v krajevno skupnost.

7.2 Predstavitev podjetja

Osnovna dejavnost pristanišča je pretovor in skladiščenje vseh vrst blaga. Ukvarja se tudi z vrsto dopolnilnih storitev, kar skupaj zagotavlja celovito logistično storitev. Od leta 2013 je koprsko pristanišče umeščeno v mediteranski ter baltsko-jadranski evropski TEN-T koridor, kar povečuje strateški pomen transportne poti skozi Koper. Prav tako s svojo dejavnostjo vpliva na razvoj obalno-kraške regije (SDH b. l.).

7.3 Osnovni podatki podjetja

Osnovni podatki podjetja so prikazani v preglednici 5.

Preglednica 5: Osebna izkaznica podjetja Luka Koper, d. d., na dan 26. april 2018

Ime družbe	Luka Koper, pristaniški in logistični sistem, delniška družba
Skrajšano ime družbe	Luka Koper, d. d.
Sedež	Koper
Poslovni naslov	Vojkovo nabrežje 38, 6000 Koper
Telefon	05 66 56 100
Pravnoorganizacijska oblika	Delniška družba, d. d.
Vpis v sodni register	Okrožno sodišče v Kopru, pod vložno številko 066/10032200
Matična številka	5144353000
ID št. Za DDV	SI89190033
Osnovni kapital	58.420.964,78 EUR
Vpoklicani kapital	58.420.964,78 EUR
Število delnic	14.000.000 navadnih kosovnih delnic
Kotacija delnic	Prva kotacija Ljubljanske borze
Vrsta organa nadzora	Nadzorni svet
Osnovna dejavnost	Storitveno podjetje; pristaniški in logistični sistem
Število zaposlenih	1.071

Vir: Luka Koper 2018.

7.4 Organiziranost podjetja

V skupini Luka Koper so povezane družbe, ki z različnimi storitvami zaokrožajo celovito ponudbo pristanišča. Te so (Luka Koper 2018):

- Skupina Luka Koper, na dan 31. decembra 2017:
 - Luka Koper, d. d.

- Odvisne družbe:
 - Luka Koper INPO, d. o. o., 100 %,
 - Adria Terminali, d. o. o., 100 %,
 - Luka Koper Pristan, d. o. o., 100 %,
 - Logis-Nova, d. o. o., 100 %,
 - Adria Investicije, d. o. o., 100 %,
 - TOC, d. o. o., 100 %.
- Pridružene družbe:
 - Adria Transport, d. o. o., 50 %,
 - Adria – Tow, d. o. o., 50 %,
 - Adriaфин, d. o. o., 50 %,
 - Avotservis, d. o. o., 49 %.

V konsolidirane računovodske izkaze Skupine Luka Koper za leto, ki se je končalo 31. decembra 2017, so vključeni računovodski izkazi obvladujoče družbe Luke Koper, d. d., izkazi odvisnih družb in pripadajoči rezultati pridruženih družb. Družbi Adria Investicije, d. o. o., in Logis-Nova, d. o. o., nista bili vključeni v konsolidirane izkaze, ker za pošteno predstavitev finančnega položaja Skupine nista pomembni, saj poslujeta v zelo omejenem obsegu (Luka Koper 2018).

8 ANALIZA RAČUNOVODSKIH IZKAZOV PODJETJA

V tem poglavju analiziramo računovodske izkaze družbe Luka Koper, d. d., za leto 2016 in leto 2017.

Računovodski izkazi družbe Luka Koper, d. d., so sestavljeni v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejel Svet za mednarodne računovodske standarde (IASB), s pojasnili, ki jih sprejema Odbor za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (OPMSRP) in kot jih je sprejela Evropska unija, ter v skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah. Uprava Luke Koper, d. d., je računovodske izkaze potrdila 18. aprila 2018.

8.1 Bilanca stanja

Bilanco stanja za leti 2016 in 2017 prikazujeta preglednici 6 in 7.

Preglednica 6: Prikaz sredstev na dan 31. december 2017 (v EUR)

Aktiva				
<i>Sredstva</i>	<i>Pojasnila</i>	<i>31. 12. 2017</i>	<i>31. 12. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Nepremičnine, naprave in oprema	1	367.818.139	358.594.707	103
Naložbene nepremičnine	2	26.467.395	29.918.504	88
Neopredmetena sredstva	3	3.122.833	3.761.498	83
Delnice in deleži v družbah v Skupini		4.533.063	4.533.063	100
Delnice in deleži v pridruženih družbah		6.737.709	6.737.709	100
Druge nekratkoročne finančne naložbe	4	30.499.584	27.338.863	112
Dana posojila in depoziti		22.592	31.005	73
Nekratkoročne poslovne terjatve		41.772	41.772	100
Odložene terjatve za davek	5	8.325.304	9.098.541	92
<i>Nekratkoročna sredstva</i>		<i>447.568.391</i>	<i>440.055.662</i>	<i>102</i>
Zaloge	6	1.037.066	809.467	128
Dana posojila in depoziti		8.413	68.123	12
Poslovne in druge terjatve	7	38.021.057	31.015.578	123
Terjatve za davek od dohodka	8	4.115.392	0	0
Denar in denarni ustrezniki	9	28.202.589	983.305	2.868
<i>Kratkoročna sredstva</i>		<i>71.384.517</i>	<i>32.876.473</i>	<i>217</i>
<i>Skupaj sredstva</i>		<i>518.952.908</i>	<i>472.932.135</i>	<i>110</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Preglednica 7: Stanje obveznosti do virov sredstev na dan 31. december 2017 (v EUR)

<i>Pasiva</i>		<i>31. december</i>		<i>2017/</i>
<i>Obveznosti do virov sredstev</i>	<i>Pojasnila</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2016</i>
Osnovni kapital		58.420.965	58.420.965	100
Kapitalske rezerve		89.562.703	89.562.703	100
Rezerve iz dobička		145.607.356	129.035.652	113
Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti		9.799.716	7.085.026	138
Zadržani dobički		17.261.911	20.321.603	85
<i>Kapital</i>	<i>10</i>	<i>320.652.651</i>	<i>304.425.949</i>	<i>105</i>
Rezervacije	11	20.217.568	4.265.164	474
Odloženi prihodki	12	18.166.217	12.334.719	147
Nekratkoročna posojila	13	116.682.274	113.900.739	102
Druge nekratkoročne finančne obveznosti		0	419.873	0
Nekratkoročne poslovne obveznosti		967.102	693.924	139
<i>Nekratkoročne obveznosti</i>		<i>156.033.161</i>	<i>131.614.419</i>	<i>119</i>
Kratkoročna posojila	14	16.060.399	11.761.732	137
Druge kratkoročne finančne obveznosti		372.169	250.564	149
Obveznosti za davek od dohodka		0	1.960.528	0
Poslovne in druge obveznosti	15	25.834.528	22.918.943	113
<i>Kratkoročne obveznosti</i>		<i>42.267.096</i>	<i>36.891.767</i>	<i>115</i>
<i>Skupaj kapital in obveznosti</i>		<i>518.952.908</i>	<i>472.932.135</i>	<i>110</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

8.1.1 Sredstva

S pojmom sredstva dobimo odgovor na vprašanje, kaj poslovni sistem ima, s čim razpolaga oziroma s čim uresničuje cilje svojega delovanja (Milost 2009, 60).

Nepremičnine, naprave in oprema

Družba za merjenje vrednosti nepremičnine, naprave in opreme uporablja model nabavne vrednosti, kar pomeni, da se sredstvo izkazuje po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi slabitve. Med sredstvi v pridobivanju družba poleg nepremičnin, naprav in opreme v pridobivanju izkazuje tudi predujme za pridobitev nepremičnin, naprav in opreme. Zemljišča so obravnavana ločeno in se ne amortizirajo.

Iz preglednice 8 izhaja, da so nepremičnine, naprave in oprema na dan 31. decembra 2017 znašale 367.818.139 evrov, kar je tri odstotke več v primerjavi s predhodnim letom.

Preglednica 8: Nepremičnine, naprave in oprema na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/ 2016</i>
Zemljišča	15.117.508	15.086.203	100
Zgradbe	245.729.683	226.377.007	109
Naprave, oprema	91.568.985	52.370.362	175
Nepremičnine, naprave in oprema, ki se pridobivajo ter dani predujmi	15.401.963	64.761.135	24
<i>Skupaj</i>	<i>367.818.139</i>	<i>358.594.707</i>	<i>103</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Iz letnega poročila je razbrati, da je družba v opazovanem letu investirala v nepremičnine, naprave in opremo v višini 36.661.385 evrov. Največje investicije družbe so bile:

- obalna portalna dvigala (STS),
- električna portalna skladiščna dvigala na kolesih (E-RTG),
- zaključek gradnje večnamenskega skladišča,
- nadaljevanje ureditve skladiščnih površin.

V celotni strukturi sredstev predstavljajo nepremičnine, naprave in oprema 71 odstotkov vseh sredstev.

Naložbene nepremičnine

Družba izkazuje naložbene nepremičnine, da bi prinašale najemnino ali povečevale vrednosti nekratkoročnih naložb. Uporablja model nabavne vrednosti, amortizacija pa se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju ocenjene dobe koristnosti posameznega sredstva. Zemljišča se ne amortizirajo.

Iz preglednice 9 vidimo, da so vrednosti naložbenih nepremičnin na dan 31. december 2017 znašale 26.467.395 evrov, kar je v primerjavi z letom 2016 manj za 3.451.109 evrov.

Preglednica 9: Naložbene nepremičnine na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Naložbene nepremičnine-zemljišča	14.747.020	18.160.734	81
Naložbene nepremičnine-zgradbe	11.720.375	11.757.770	100
<i>Skupaj</i>	<i>26.467.395</i>	<i>29.918.504</i>	<i>88</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Neopredmetena sredstva

Neopredmetena osnovna sredstva so bila na začetku pripoznana po nabavni vrednosti, kasneje pa izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek in izgubo zaradi slabitve. V preglednici 10 so prikazana neopredmetena sredstva družbe na dan 31. decembra 2017.

Preglednica 10: Neopredmetena sredstva na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Pravice do industrijske lastnine in druge pravice	3.122.833	3.761.498	83

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

V družbi Luka Koper, d. d., predstavljajo neopredmetena sredstva pravice do industrijske lastnine in druge pravice, ki zajemajo računalniške programe, informacijske sisteme in razvojno-projektne programe. Konec poslovnega leta 2017 so tako neopredmetena sredstva znašala 3.122.833 evrov, kar je v primerjavi s predhodnim letom manj za 638.665 evrov oziroma 17 odstotkov.

Druge nekratkoročne finančne naložbe

Druge nekratkoročne finančne naložbe družbe predstavljajo naložbe v vrednostne papirje in deleže. Delijo se na druge naložbe, izmerjene po nabavni vrednosti, ter na druge naložbe, izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala. Slednje se nanašajo predvsem na naložbe v vrednostne papirje, ki kotirajo na borzi.

Iz preglednice 11 je razvidno, da so druge nekratkoročne finančne naložbe po stanju na dan 31. december 2017 znašale 30.499.584 evrov, kar je v primerjavi s predhodnim letom za 3.160.721 evrov več. Opaziti je, da celotno povečanje pripada drugim naložbam, izmerjenim po pošteni vrednosti prek kapitala.

Preglednica 11: Druge nekratkoročne finančne naložbe na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Druge naložbe, izmerjene po nabavni vrednosti	928.827	928.827	100
Druge naložbe, izmerjene po pošteni vrednosti prek kapitala	29.570.757	26.410.036	112
<i>Skupaj</i>	<i>30.499.584</i>	<i>27.338.863</i>	<i>112</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Odložene terjatve za davek

Med odloženimi terjatvami za davek družba izkazuje pobotane odložene terjatve za davek z odloženimi obveznostmi za davek (glej preglednico 12), saj je obstajala zakonska pravica pobotanj ter so bili davki vezani na isto obdavčljivo pravno osebo in isti davčni organ.

Odložene terjatve za davek se nanašajo na odbitnečasne razlike iz naslova vrednostnih papirjev, nekratkoročnih finančnih naložb, obrestnega ščitenja, slabitev terjatev, rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade ter odloženih prihodkov iz naslova izvajanja gospodarske javne službe.

Iz preglednice 12 je razvidno, da je stanje odloženih terjatev družbe na dan 31. december 2017 znašalo 8.325.304 evrov, medtem ko je na zadnji dan predhodnega leta znašalo 9.098.541 evrov, kar je za 8,50 odstotkov manj. Opaziti je tudi, da je bila v letu 2017 pobotana obveznost za odloženi davek v višini 2.555.213 evrov, v predhodnem letu pa v višini 1.954.676 evrov.

Preglednica 12: Odložene terjatve na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>Terjatve</i>			<i>Obveznosti</i>	
	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 206</i>	<i>2017/ 2016</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>
<i>Odložene terjatve iz naslova:</i>					
slabitev naložb v odvisne družbe	415.238	572.368	73	0	0
slabitev naložb v pridružene družbe	0	17.575	0	0	0
slabitev drugih naložb in odbitne časne razlike iz naslova vrednostnih papirjev	9.329.990	9.334.430	100	2.555.213	1.954.676
finančnih instrumentov	18.875	79.776	24	0	
popravka vrednosti terjatev do kupcev	359.877	225.729	159	0	
rezervacij za odpravnine	251.092	318.854	79	0	
rezervacij za jubilejne nagrade	51.462	50.502	102	0	
nekratkoročne pasivne časovne razmejitve za GJS	453.983	453.983	100	0	
<i>Skupaj</i>	<i>10.880.517</i>	<i>11.053.217</i>	<i>98</i>	<i>2.555.213</i>	<i>1.954.676</i>
Pobotanje z odloženimi obveznostmi za davek iz naslova slabitev drugih naložb in odbitne časne razlike iz naslova vrednostnih papirjev	-2.555.213	-1.954.676	131	-2.555.213	-1.954.676
<i>Skupaj</i>	<i>8.325.304</i>	<i>9.098.541</i>	<i>92</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Zaloge

Družba vrednoti zaloge materiala po nabavni vrednosti ali čisti tržni vrednosti, in sicer po nižji vrednosti izmed njiju. Količinska enota zaloge materiala se ovrednoti po nabavni ceni, ki jo sestavljajo nakupna cena, uvozne in druge nevračljive nakupne dajatve ter neposredni stroški nabave. Zaloge se zaradi okrepitve ne prevrednotijo.

V preglednici 13 je prikazana vrednost zalog materiala, ki je na dan 31. december 2017 znašala 1.037.066 evrov, na dan 31. december 2016 pa 809.467 evrov, pri čemer gre za 28 odstotkov več kot v predhodnem letu. V glavnem se večji del zalog nanaša na material za vzdrževalne in nadomestne dele ter na režijski in pomožni material.

Preglednica 13: Zaloge na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Zaloge	1.037.066	809.467	128

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Poslovne in druge terjatve

Družba v svojih poslovnih knjigah ločeno evidentira nekratkoročne in kratkoročne terjatve do kupcev. Pri večini terjatev do kupcev ima možnost uveljavljanja zakonite zastavne pravice na uskladiščnem blagu, ki je v njeni posesti.

V preglednici 14, je razvidno, da družba med drugimi poslovnimi terjatvami izkazuje: kratkoročno odložene stroške oziroma odhodke in kratkoročno nezaračunane prihodke.

Za zapadle terjatve do kupcev in zapadle terjatve iz naslova zamudnih obresti družba na podlagi individualne presoje oblikuje popravke vrednosti v celotni višini terjatve.

Skladno s pravilnikom o računovodstvu družba preverja svoje zapadle terjatve. V primeru večje verjetnosti, da ne bodo plačane, redno oblikuje popravek vrednosti terjatev.

Preglednica 14: Poslovne in druge terjatve na dan 31. december 2017

(v evrih)	31. dec. 2017	31. dec. 2016	2017/ 2016
Kratkoročne poslovne terjatve do:			
domačih kupcev	16.581.025	16.874.155	98
tujih kupcev	18.273.278	10.610.265	172
Kratkoročne poslovne terjatve do družb v Skupini	363.927	50.291	724
Kratkoročne poslovne terjatve do pridruženih družb	55.902	44.443	126
<i>Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev</i>	<i>35.274.132</i>	<i>27.579.154</i>	<i>128</i>
Kratkoročne terjatve iz naslova dividend	0	50.000	0
Dani kratkoročni predujmi in varščine	94.103	4.083	2305
Kratkoročne terjatve, povezane s finančnimi prihodki	0	2.246	0
Terjatve do države	1.596.594	2.506.533	64
Druge kratkoročne terjatve	72.904	125.106	58
<i>Poslovne terjatve</i>	<i>37.037.733</i>	<i>30.267.122</i>	<i>122</i>
Kratkoročno odloženi stroški	540.338	371.498	145
Nezaračunani prihodki	442.986	376.958	118
<i>Druge terjatve</i>	<i>983.324</i>	<i>748.456</i>	<i>131</i>
<i>Skupaj</i>	<i>38.021.057</i>	<i>31.015.578</i>	<i>123</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Znotraj postavk kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev so zajeti tudi popravki vrednosti terjatev. Popravki vrednosti terjatev so v poslovnem letu 2017 znašali 2.941.841 evrov, medtem ko so v predhodnem letu znašali 2.234.658 evrov, torej so v tekočem letu znašali za 3,2 odstotka več kot v predhodnem letu.

Terjatve za davek od dohodka

Na dan 31. december 2017 so znašale terjatve za davek od dohodka pravnih oseb 4.115.392 evrov.

Denar in denarni ustrezniki

Med denarna sredstva družbe spadajo gotovina v blagajni in denarna sredstva na računih.

V primerjavi s stanjem na dan 31. december 2016 so se denarna sredstva na dan 31. december 2017 povečala z 983.305 evrov na 28.202.589 evrov (glej preglednico 15).

Preglednica 15: Denar in denarni ustrezniki na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Gotovina v blagajni	51	46	111
Denarna sredstva na računih	28.202.538	983.259	2868
<i>Skupaj</i>	<i>28.202.589</i>	<i>983.305</i>	<i>2868</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

8.1.2 Kapital in obveznosti do virov sredstev

Kapital in obveznosti do virov sredstev nam dajejo odgovor o lastništvu nad sredstvi, s katerimi razpolaga poslovni sistem (Milost 2009, 68).

Kapital

Osnovni kapital družbe na dan 31. december 2017 je znašal 58.420.965 evrov. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) narekuje, da imajo družbe oblikovane zakonske rezerve, in sicer v višini najmanj deset odstotkov osnovnega kapitala, pri čemer kapitalske in zakonske rezerve niso sestavni del bilančnega dobička in ne morejo biti predmet delitve. Preglednica 16 prikazuje razdelitev kapitala, s pripadajočimi vrednosti za poslovni leti 2017 in 2016.

Preglednica 16: Kapital na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/ 2016</i>
Osnovni kapital	58.420.965	58.420.965	100
Kapitalske rezerve	89.562.703	89.562.703	100
Rezerve iz dobička	145.607.356	129.035.652	113
Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	9.799.716	7.085.026	138
Zadržani dobički	17.261.911	20.321.603	85
<i>Kapital</i>	<i>320.652.651</i>	<i>304.425.949</i>	<i>105</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

V primerjavi s predhodnim letom 2016, je leta 2017 družba oblikovala dodatne rezerve iz dobička v višini polovice čistega poslovnega izida, to je 16.571.704 evrov, medtem ko so zadržani dobički v primerjavi s predhodnim letom manjši za 3.059.692 evrov. Sestavljeni so iz nerazporejenega dela čistega poslovnega izida v višini 16.571.704 evrov in prenesenega čistega poslovnega izida v višini 690.207 evrov. Celotni kapital je bil tako v poslovnem letu 2017 za 16.226.702 evrov višji kot v poslovnem letu 2016.

Rezervacije

Rezervacija se pripozna, kadar ima družba zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveznosti, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in če je verjetno, da bo pri poravnavi obveznosti potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Morebitne obveznosti v računovodskih izkazih niso bile pripoznane, saj njihovega zneska ni bilo mogoče zanesljivo izmeriti ali pa bo njihov dejanski obstoj potrjen z (ne)nastopom dogodkov šele v nenapovedljivi prihodnosti, na kar družba ne more vplivati.

V poslovnem letu 2017 je družba dodatno oblikovala rezervacije iz naslova pravnih obveznosti v višini 15.652.295 evrov in rezervacije za odpravnine ob upokojitvi ter jubilejne nagrade v višini 444.822 evrov (glej preglednico 17).

Preglednica 17: Rezervacije na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	3.184.782	2.884.673	110
Rezervacije za tožbe	17.032.786	1.380.491	1234
<i>Skupaj</i>	<i>20.217.568</i>	<i>4.265.164</i>	<i>474</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Odloženi prihodki

V družbi se nekratkoročno odloženi prihodki nanašajo na prejeta evropska sredstva, ki se črpajo skladno z življenjsko dobo sredstev, ter na odložene prihodke za redno vzdrževanje. Družba ima pravico in obveznost zaračunavati pristaniške pristojbine, ki so prihodek, namenjen pokrivanju stroškov opravljanja gospodarske javne službe rednega vzdrževanja pristaniške infrastrukture, namenjene za javni promet. Skladno s tem za letni presežek prihodkov nad stroški oblikuje nekratkoročno odložene prihodke.

Iz preglednice 18 vidimo, da so vsi odloženi prihodki skupaj v poslovnem letu 2017 znašali 5.822.498 evrov več kot v predhodnem letu 2016.

Preglednica 18: Odloženi prihodki na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/ 2016</i>
Nekratkoročno odloženi prihodki za redno vzdrževanje	13.693.827	7.987.214	171
Nekratkoročno odloženi prihodki	4.472.390	4.347.505	103
<i>Skupaj</i>	<i>18.166.217</i>	<i>12.343.719</i>	<i>147</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Nekratkoročna posojila

Prejeta posojila družbe so na začetku pripoznana po pošteni vrednosti, po začetnem pripoznanju pa po odplačni vrednosti ob upoštevanju metode veljavnih obresti. Glede na ročnost so prejeta posojila ob pripoznanju uvrščena med nekratkoročne oziroma kratkoročne finančne obveznosti. Na zadnji dan leta so vse finančne obveznosti, ki zapadejo v plačilo v prihodnjem letu, prenesene med kratkoročne finančne obveznosti. Prejeta posojila so zavarovana z bianko menicami in s finančnimi zavezami, le eno posojilo pa z odstopom terjatev v zavarovanje. Preglednica 19 prikazuje nekratkoročna posojila družbe.

Preglednica 19: Nekratkoročna posojila na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/ 2016</i>
Nekratkoročne finančne obveznosti do družb v Sloveniji	16.000.000	16.000.000	100
Nekratkoročna posojila, dobljena pri banka v državi	71.419.979	66.383.117	108
Nekratkoročna posojila, dobljena pri bankah v tujin	29.262.295	31.517.622	93
<i>Skupaj</i>	<i>116.682.274</i>	<i>113.900.739</i>	<i>102</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Kratkoročna posojila

Kratkoročna posojila, najeta pri bankah, so na zadnji dan opazovanih let predstavljala del glavnice nekratkoročnih posojil. Preglednica 20 prikazuje stanje kratkoročnega dela posojil, najetih pri bankah v državi, in tista, ki so bila najeta pri bankah v tujini.

Preglednica 20: Kratkoročna posojila na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/ 2016</i>
Kratkoročna posojila, dobljena pri bankah v državi	13.765.317	9.466.650	145
Kratkoročna posojila, dobljena pri bankah v tujini	2.295.082	2.295.082	100
<i>Skupaj</i>	<i>16.060.399</i>	<i>11.761.732</i>	<i>137</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Poslovne in druge obveznosti

Iz spodnje preglednice vidimo, da so se kratkoročne in druge poslovne obveznosti v poslovnem letu 2017 povečale v primerjavi s predhodnim letom za 2.915.586 evrov. Preglednica 21 prikazuje razdelitev poslovnih in drugih obveznosti.

Iz preglednice 21 je opaziti največje povečanje med kratkoročnimi obveznostmi do dobaviteljev v državi.

Preglednica 21: Poslovne in druge obveznosti na dan 31. december 2017

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/ 2016</i>
Kratkoročne obveznosti do:			
dobaviteljev v državi	16.066.533	12.787.935	126
dobaviteljev v tujini	402.988	342.852	118
Kratkoročne obveznosti do družb v Skupini	841.474	570.253	148
Kratkoročne obveznosti do pridruženih družb	83.775	145.110	58
<i>Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev</i>	<i>17.394.770</i>	<i>13.846.150</i>	<i>126</i>
Kratkoročne obveznosti na podlagi predujmov	1.018.067	19.234	5293
Kratkoročne obveznosti do zaposlencev	3.587.424	3.190.575	112
Kratkoročne obveznosti do države in drugih institucij	1.560	430.916	0
<i>Kratkoročne poslovne obveznosti</i>	<i>22.001.821</i>	<i>17.486.875</i>	<i>126</i>
Vnaprej vračunani stroški	3.832.707	5.432.068	71
<i>Druge poslovne obveznosti</i>	<i>3.832.707</i>	<i>5.432.068</i>	<i>71</i>
<i>Skupaj</i>	<i>25.834.528</i>	<i>22.918.943</i>	<i>113</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

8.2 Izkaz poslovnega izida

V preglednici 22 je prikazan ločen izkaz poslovnega izida družbe Luka Koper, d. d.

Preglednica 22: Ločen izkaz poslovnega izida za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>Pojasnilo</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/ 2016</i>
Čisti prihodki od prodaje	15	206.835.533	190.407.498	109
Usredstveni lastni proizvodi in storitve		0	5.243	0
Drugi prihodki	16	1.634.425	1.151.914	142
Stroški materiala	17	-14.656.410	-13.629.976	108
Stroški storitev	18	-54.775.310	-50.982.018	107
Stroški dela	19	-48.047.075	-45.396.062	106
Amortizacija	20	-27.538.509	-25.507.032	108
Drugi odhodki	21	-28.420.343	-10.513.140	270
<i>Poslovni izid iz poslovanja</i>		<i>35.032.311</i>	<i>45.536.427</i>	<i>77</i>
Finančni prihodki		2.973.923	3.070.990	97
Finančni odhodki		-1.588.287	-2.107.533	75
<i>Poslovni izid iz financiranja</i>	<i>22</i>	<i>1.385.636</i>	<i>963.457</i>	<i>144</i>
<i>Poslovni izid pred obdavčitvijo</i>		<i>36.417.947</i>	<i>46.499.884</i>	<i>78</i>
Davek iz dobička	23	-3.151.706	-7.093.243	44
Odloženi davki	24	-122.833	-1.174.475	10
<i>Čisti poslovni izid obračunskega obdobja</i>		<i>33.143.408</i>	<i>40.581.116</i>	<i>82</i>
<i>Čisti dobiček na delnico</i>		<i>2,37</i>	<i>2,9</i>	<i>82</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Čisti prihodki od prodaje

Poslovne prihodke družba pripozna, ko upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če ti niso uresničeni že ob nastanku in jih je mogoče izmeriti. Pri tem uporablja metodo odstotka dokončnosti del na dan izkaza finančnega položaja. Po tej metodi so prihodki pripoznani v obračunskem obdobju, v katerem so storitve opravljene.

V poslovnem letu 2017 so bili čisti prihodki od prodaje v primerjavi s predhodnim letom višji za 16.428.035 evrov. Preglednica 23 prikazuje čiste prihodke od prodaje, ki so nastali v poslovnem letu 2017 in predhodnem letu.

Preglednica 23: Čisti prihodki od prodaje za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Čisti prihodki od prodaje	206.835.533	190.407.498	109

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Celotni čisti prihodki od prodaje so se v poslovnem letu 2017 povečali za skoraj devet odstotkov v primerjavi s predhodnim letom.

Drugi prihodki

Družba med drugimi prihodki izkazuje prevrednotene poslovne prihodke od prodaje nepremičnin, naprav in opreme, subvencije, donacije, prejete odškodnine in preostale prihodke. Razen prejete subvencije se preostali prihodki pripoznajo, ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov. Preglednica 24 prikazuje druge prihodke družbe.

Preglednica 24: Drugi prihodki za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Drugi prihodki	1.634.425	1.151.914	142

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Drugi prihodki so v poslovnem letu 2017 znašali 1.634.425 evrov, kar je v primerjavi s predhodnim letom za 41,89 odstotkov več.

Stroški materiala

Preglednica 25 prikazuje stroške materiala.

Stroški materiala so sestavljeni iz stroškov pomožnega materiala, stroškov nadomestnih delov, stroškov energije, stroškov pisarniškega materiala ter drugih stroškov. V primerjavi s poslovnim letom 2016 so se v letu 2017 stroški materiala povečali za 7,53 odstotkov.

Preglednica 25: Stroški materiala za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Stroški materiala	-14.656.410	-13.629.976	108

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Stroški storitev

Največji delež stroškov storitev predstavljajo stroški pristaniških storitev. Izvajalci pristaniških storitev upravljajo luško mehanizacijo in podobno ter opravljajo pristaniške storitve na blagu. V preglednici 26 so prikazani stroški storitev.

Preglednica 26: Stroški storitev za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Stroški storitev	-54.775.310	-50.982.018	107

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Stroški storitev so se v primerjavi s poslovnim letom 2016 v letu 2017 povečali za 7,44 odstotkov.

Stroški dela

Preglednica 27 prikazuje stroške dela, ki zajemajo stroške plač, stroške pokojninskih zavarovanj in druge stroške dela, ki bremenijo družbo.

Preglednica 27: Stroški dela za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Stroški dela	-48.047.075	-45.396.062	106

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Stroški dela so v primerjavi s predhodnim letom 2016 v poslovnem letu 2017 zrasli za 5,84 odstotkov.

Amortizacija

Ko je sredstvo na razpolago za uporabo, se začne amortizirati. Neodpisana vrednost neopredmetenega sredstva se zmanjšuje po metodi enakomernega časovnega amortiziranja v obdobju koristnosti sredstva. Preglednica 28 prikazuje amortizacijo, ki se izraža kot strošek za delno obrabo osnovnih sredstev v določenem časovnem obdobju.

V opazovanem letu 2017 so stroški amortizacije znašali 27.538.509 evrov, kar je v primerjavi s predhodnim letom za 7,96 odstotkov več.

Preglednica 28: Amortizacija za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Amortizacija	-27.538.509	-25.507.032	108

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Drugi odhodki

Med drugimi odhodki družba izkazuje stroške oblikovanja rezervacij, odhodke pri slabitvah, odpisih in izgubah pri prodaji nepremičnin, naprav in opreme ter naložbenih nepremičnin, odhodke pri oblikovanju popravka vrednosti terjatev, dajatve, ki niso odvisne od stroškov dela in drugih vrst stroškov, donacije, izdatke za varstvo okolja, nagrade dijakom in študentom ter druge stroške in odhodke. Preglednica 29 prikazuje druge odhodke družbe.

Preglednica 29: Drugi odhodki za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Drugi odhodki	-28.420.343	-10.513.140	270

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Drugi odhodki so se v primerjavi z letom 2016 povečali za 17.907.203 evrov oziroma 170,33 odstotkov.

Poslovni izid iz financiranja

V preglednici 30 je predstavljen poslovni izid iz financiranja družbe, razdeljen po postavkah.

Preglednica 30: Poslovni izid iz financiranja za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Finančni prihodki	2.973.923	3.070.990	97
Finančni odhodki	-1.588.287	-2.107.533	75
Poslovni izid iz financiranja	1.385.636	963.457	144

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Družba je imela v poslovnem letu 2017 manj finančnih prihodkov kot v predhodnem letu, prav tako so bili nižji finančni odhodki. Poslovni izid iz financiranja je tako v poslovnem letu 2017 znašal 1.385.636 evrov, medtem ko predhodno leto 963.457 evrov.

Davek iz dobička

Davek iz dobička je bil izračunan v skladu z Zakonom o davku od dohodka pravnih oseb (Ur. l. RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12,

30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16 in 69/17). V preglednici 31 je prikazana obveznost iz naslova davka iz dobička družbe.

Preglednica 31: Davek iz dobička za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Davek iz dobička	-3.151.706	-7.093.243	44

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Odloženi davki

Odloženi davek ni niti davek, niti ni odložen. Vsebinsko bi ga bilo pravilneje poimenovati kar vračunani davek. Odraža namreč razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznosti ter njihovo davčno osnovo. Pripozna ga ob upoštevanju načela pomembnosti (Bajuk Mušič 2017).

V preglednici 32 so prikazani odloženi davki družbe.

Preglednica 32: Odloženi davki za leti 2017 in 2016

<i>(v evrih)</i>	<i>31. dec. 2017</i>	<i>31. dec. 2016</i>	<i>2017/2016</i>
Odloženi davki	-122.833	1.174.475	-10

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

8.3 Pregled vseh kazalnikov poslovanja

Kazalniki poslovanja so eden izmed temeljnih pripomočkov, ki nam pomagajo sprejemati poslovne odločitve.

V nadaljevanju obravnavamo naslednje kazalnike:

- kazalnike stanja financiranja,
- kazalnike stanja investiranja,
- kazalnike vodoravnega finančnega ustroja,
- kazalnike gospodarnosti in
- kazalnike dobičkonosnosti.

8.3.1 Kazalniki stanja financiranja

Kazalniki stanja financiranja nam kažejo odnose med obveznostmi do virov sredstev. Z njimi dobimo vpogled v strukturo financiranja sredstev. Pokažejo nam stopnjo finančne neodvisnosti poslovnega sistema.

Stopnja lastniškosti financiranja

Ta kazalnik kaže lastniško financiranje vseh sredstev družbe. Večja kot je vrednost tega kazalnika, večji delež sredstev je financiran s kapitalom. V tem primeru je družba manj tvegana za upnike. Vendar praviloma velja, da bolj kot je družba finančno tveganje za upnike, višja je donosnost kapitala. Če je ta kazalnik previsok, lahko pomeni tudi neracionalno financiranje sredstev z dražjimi viri financiranja. Sestavljajo jo kapital in obveznosti do virov sredstev. Iz preglednice 33 je razviden izračun stopnje lastniškosti kapitala.

Preglednica 33: Stopnja lastniškosti financiranja

<i>(v evrih)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017/2016</i>
1. Kapital	320.652.651	304.425.949	105
2. Obveznosti do virov sredstev	518.952.908	472.932.135	110
3. <i>Stopnja lastniškosti financiranja (3.=1./2.*100)</i>	<i>61,79</i>	<i>64,37</i>	<i>95</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Stopnja lastniškosti financiranja je bila v letu 2016 64,37 odstotna, medtem ko je bila v letu 2017 61,79-odstotna. To pomeni, da je podjetje glede na predhodno leto zvišalo stopnjo zadolženosti za skoraj 3 odstotne točke. Za upnike to predstavlja nekoliko večje tveganje.

Stopnja dolžniškosti financiranja

Ta kazalnik kaže dolžniško financiranje vseh sredstev družbe. V težjih gospodarskih razmerah je v primeru višjega kazalnika družbi težje odplačevati dolgove. Sestavljajo jo dolgovi in obveznosti do virov sredstev. Iz preglednice 34 je razviden izračun stopnje dolžniškosti kapitala.

Preglednica 34: Stopnja dolžniškosti financiranja

<i>(v evrih)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017/2016</i>
1. Dolgovi	198.300.257	168.506.186	118
2. Obveznosti do virov sredstev	518.952.908	472.932.135	110
3. <i>Stopnja dolžniškosti financiranja (3.=1./2.*100)</i>	<i>38,21</i>	<i>35,63</i>	<i>107</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

V preteklem letu je stopnja dolžniškosti znašala 35,63 odstotkov, v tekočem letu pa 38,21 odstotkov. Iz izračuna je razvidno, da se je delež dolgov med obveznostmi do virov sredstev povečal.

Stopnja nekratkoročnosti financiranja

Ta kazalnik kaže delež trajnih in nekratkoročnih virov sredstev v pasivi. Sestavljajo jo kapital in nekratkoročne obveznosti ter obveznosti do virov sredstev. Iz preglednice 35 je razviden izračun stopnje nekratkoročnosti financiranja.

Preglednica 35: Stopnja nekratkoročnosti financiranja

<i>(v evrih)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017/2016</i>
1. Kapital+nekratkoročne obveznosti	476.685.812	436.040.368	109
2. Obveznosti do virov sredstev	518.952.908	472.932.135	110
3. <i>Stopnja nekratkoročnosti financiranja</i> <i>(3.=1./2. *100)</i>	<i>91,85</i>	<i>92,20</i>	<i>99</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Stopnja nekratkoročnosti financiranja je v preteklem letu znašala 92,20 odstotkov, v letu 2017 pa 91,85 odstotkov.

8.3.2 Kazalniki stanja investiranja

Kazalniki stanja investiranja nam kažejo odnose med sredstvi. Poslovodstvu poslovnega sistema dajo alternativne podatke o investicijah v posamezne vrste sredstev.

Stopnja osnovnosti investiranja

Ta kazalnik nam kaže delež, ki ga imajo osnovna sredstva med celotno aktivo. Sestavljajo jo nepremičnine, naprave in oprema, naložbene nepremičnine, neopredmetena sredstva, delnice in deleži. Na kazalnik pomembno vplivajo tudi amortizacijske stopnje. Iz preglednice 36 je razviden izračun stopnje osnovnosti investiranja.

Preglednica 36: Stopnja osnovnosti investiranja

<i>(v evrih)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017/2016</i>
1. Osnovna sredstva-nepremičnine, naprave in oprema, naložbene nepremičnine, neopredmetena sredstva, delnice in deleži	439.178.723	430.884.344	102
2. Sredstva	518.952.908	472.932.135	110
3. <i>Stopnja osnovnosti investiranja</i> (3.=1./2. *100)	<i>84,63</i>	<i>91,11</i>	<i>93</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Primerjava kazalnika med letoma 2016 in 2017 pokaže, da se je delež nepremičnin, naprav in opreme ter naložbenih nepremičnin, neopredmetenih sredstev, delnic in deležev v celotnih sredstvih družbe zmanjšal. Leta 2016 je bila stopnja osnovnosti investiranja 91,11 odstotkov, v

letu 2017 pa se je znižala na 84,63 odstotkov. Posledica zmanjšanja kazalnika je predvsem povečanje poslovne dejavnosti in s tem čistih prihodkov od prodaje.

Stopnja obratnosti investiranja

Ta kazalnik kaže delež obratnih sredstev med vsemi sredstvi družbe. Sestavljajo jo obratna sredstva (zaloge, poslovne terjatve in denar) in sredstva. Iz preglednice 37 je razviden izračun stopnje obratnosti investiranja.

Preglednica 37: Stopnja obratnosti investiranja

<i>(v evrih)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017/2016</i>
1. Obratna sredstva-zaloge, poslovne terjatve, denar	67.260.712	32.808.350	205
2. Sredstva	518.952.908	472.932.135	110
3. <i>Stopnja obratnosti investiranja (3.=1./2.*100)</i>	<i>12,96</i>	<i>6,94</i>	<i>187</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Delež obratnih sredstev se je povečal zaradi povečanega obsega poslovanja družbe.

8.3.3 Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja nam prikazujejo razmerja med posameznimi vrstami sredstev in posameznimi vrstami obveznosti do virov sredstev. Pokažejo nam plačilno sposobnost podjetja v določenem trenutku.

Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev

Ta kazalnik prikazuje razmerje med kapitalom in osnovnimi sredstvi po neodpisani vrednosti. Iz preglednice 38 je razviden izračun koeficienta kapitalske pokritosti osnovnih sredstev.

Preglednica 38: Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev

<i>(v evrih)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017/2016</i>
1. Kapital	320.652.651	304.425.949	105
2. Osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti)	397.408.367	392.274.709	101
3. <i>Koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev (3.=1./2.)</i>	<i>0,81</i>	<i>0,78</i>	<i>1,040</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Izračunani koeficient kapitalske pokritosti za leto 2016 pove, da je podjetje z lastnim kapitalom financiralo 0,78 osnovnih sredstev (nepremičnine, naprave in oprema, naložbene nepremičnine, neopredmetena sredstva, delnice in deleži) po neodpisani vrednosti. V letu 2017 se je koeficient zvišal na 0,81. To je rezultat povečevanja kapitala in sprotnega odplačevanja posojil.

Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti

Ta kazalnik kaže, koliko kratkoročnih obveznosti lahko podjetje poravna na določen dan. Je razmerje med denarnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Optimalna vrednost tega kazalnika naj bi bila med 0,2 in 0,5 (Repovž 1994). Iz preglednice 39 je razviden izračun koeficienta neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti.

Preglednica 39: Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti

<i>(v evrih)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017/2016</i>
1. Likvidna sredstva-denar in kratkoročne terjatve	66.223.646	31.998.883	207
2. Kratkoročne obveznosti	42.267.096	36.891.767	114
3. <i>Koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti (3.=1./2.)</i>	<i>1,57</i>	<i>0,87</i>	<i>1,816</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

V letu 2017 je koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti znašal 1,57 in je porasel v primerjavi s predhodnim letom.

Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti

Ta kazalnik kaže razmerje med kratkoročnimi sredstvi in kratkoročnimi obveznostmi. Iz preglednice 40 je razviden izračun koeficienta kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti.

Preglednica 40: Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti

<i>(v evrih)</i>	<i>2017</i>	<i>2016</i>	<i>2017/2016</i>
1. Kratkoročna sredstva	71.384.517	32.876.473	217
2. Kratkoročne obveznosti	42.267.096	36.891.767	114
3. <i>Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti (3.=1./2.)</i>	<i>1,69</i>	<i>0,89</i>	<i>1,904</i>

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

V letu 2017 je koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti znašal 1,69 in se je v primerjavi s predhodnim letom povečal. Zvišanje koeficienta prikazuje izboljšanje plačilne sposobnosti podjetja.

8.3.4 Kazalniki gospodarnosti

S kazalniki gospodarnosti merimo učinkovitost poslovanja poslovnega sistema, izraženega s poslovnim izidom. Z njimi ugotavljamo dobiček ali izgubo in kako uspešni smo bili glede na razpoložljiva sredstva.

Koeficient gospodarnosti

Ta kazalnik kaže učinkovitost poslovanja družbe oziroma razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki. Na večjo gospodarnost podjetja kažejo večji poslovni prihodki v primerjavi s poslovnimi odhodki. Iz preglednice 41 je razviden izračun koeficienta gospodarnosti.

Preglednica 41: Koeficient gospodarnosti poslovanja

(v evrih)	2017	2016	2017/2016
1. Poslovni prihodki	208.469.958	191.564.655	109
2. Poslovni odhodki	-173.437.647	-146.028.228	119
3. <i>Koeficient gospodarnosti poslovanja</i> (3.=1./2.)	1,20	1,31	0,916

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Koeficient gospodarnosti poslovanja je večji od 1, kar pomeni, da so poslovni prihodki večji od poslovnih odhodkov. Pomeni, da podjetje izkazuje dobiček iz poslovanja. Vrednost kazalnika se je v letu 2017 znižala v primerjavi s predhodnim letom z 1,31 na 1,20.

Koeficient celotne gospodarnosti

Ta kazalnik kaže razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki. Pozitiven kazalnik pomeni, da je družba poslovala z dobičkom. Iz preglednice 42 je razviden izračun koeficienta celotne gospodarnosti.

Preglednica 42: Koeficient celotne gospodarnosti

(v evrih)	2017	2016	2017/2016
1. Prihodki	211.443.881	194.635.645	109
2. Odhodki	-175.025.934	-148.135.761	118
3. <i>Koeficient celotne gospodarnosti</i> (3.=1./2.)	1,21	1,31	0,924

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Koeficient celotne gospodarnosti je v letu 2016 znašal 1,31, medtem ko je v letu 2017 znašal 1,21.

8.3.5 Kazalniki dobičkonosnosti

Kazalnik dobičkonosnosti nam kaže razmerje med čistim dobičkom in celotnimi prihodki.

Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala

Ta kazalnik je s stališča lastnikov gospodarskih družb najpomembnejši. Je tudi najpogosteje uporabljen kazalnik poslovne uspešnosti. Kaže, kako uspešno je poslovanje pri upravljanju premoženja lastnikov. Čim višja je vrednost tega kazalnika, tem bolj uspešna je družba. Vendar je pri tem potrebna previdnost, saj višja vrednost kazalnika lahko pomeni tudi večje tveganje na račun velikega zadolževanja družbe. Iz preglednice 43 je razviden izračun koeficienta čiste dobičkonosnosti kapitala.

Preglednica 43: Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala

(v evrih)	2017	2016	2017/2016
1. Čisti dobiček/izguba	33.143.408	40.581.116	82
2. Povprečni kapital (brez čistega poslovnega izida preučenega leta)	294.281.231	277.050.365	106
3. Koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala (3.=1./2.)	0,11	0,15	0,769

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

Koeficient čiste dobičkonosnosti je v letu 2016 znašal 0,15 in se je v letu 2017 znižal na 0,11. Na znižanje kazalnika je vplivalo znižanje čistega poslovnega dobička v letu 2017.

V preglednici 44 so strnjeni vsi kazalniki poslovanja.

Preglednica 44: Kazalniki poslovanja za leti 2017 in 2016

Kazalniki	2017	2016	2017/2016
<i>Kazalniki financiranja</i>			
stopnja lastniškosti financiranja	61,79	64,37	95
stopnja dolžniškosti financiranja	38,21	35,63	107
stopnja nekratkoročnosti financiranja	91,85	92,20	99
<i>Kazalniki stanja investiranja</i>			
stopnja osnovnosti investiranja	84,64	91,11	93
stopnja obratnosti investiranja	12,96	6,94	187
<i>Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja</i>			
koeficient kapitalske pokritosti osnovnih sredstev	0,81	0,78	1,040
koeficient neposredne pokritosti kratkoročnih obveznosti	1,57	0,87	1,816
koeficient pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti	1,57	0,87	1,816
koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti	1,69	0,89	1,904
<i>Kazalnik gospodarnosti</i>			
koeficient gospodarnosti poslovanja	1,20	1,31	0,916
koeficient celotne gospodarnosti	1,21	1,31	0,924
<i>Kazalniki dobičkonosnosti</i>			
koeficient čiste dobičkonosnosti kapitala	0,11	0,15	0,769

Vir: Luka Koper 2017; Luka Koper 2018.

9 SKLEP

V diplomski nalogi smo analizirali računovodsko poročilo družbe Luka Koper, d. d., v letih 2016 in 2017. Kot glavni vir analize sta nam služila bilanca stanja in poslovni izid, ki smo ju dobili v Letnem poročilu družbe Luka Koper, d. d., za leto 2017.

Z analizo poslovanja družbe Luka Koper, d. d., smo ugotovili, da je družba v letih 2016 in 2017 poslovala po načelih previdnosti in dobrega gospodarjenja. Pri tem računovodski izkazi predstavljajo finančno stanje, denarno izražene dosežke in finančne tokove družbe. Družba ima svoje izkaze prilagojene mednarodnim računovodskim standardom. Ustrezna uporaba MRS in morebiti potrebna dodatna razkritja dajo v skoraj vseh okoliščinah računovodske izkaze, ki dosegajo pošteno predstavitev, vendar le ob ustreznem računovodskem ravnanju.

Družba z jasno vizijo in vztrajnostjo nenehno izboljšuje svoj položaj na tako konkurenčno zahtevnem področju delovanja, kar se izkazuje že iz zgoraj prikazanih kazalnikov. V letu 2017 je družba dosegla 10,6 odstotno donosnost na kapital, kar jo uvršča med najuspešnejše družbe severnega Jadrana v njeni branži.

Čisti prihodki od prodaje so v letu 2017 znašali skoraj 207 milijonov evrov. Pomeni, da so se v primerjavi s predhodnim letom povečali za devet odstotkov oziroma so bili za 16,4 milijona evrov višji. Čisti prihodki od prodaje so se v primerjavi z letom 2016 povečali iz naslova osnovne dejavnosti nakladanja in razkladanja blaga, iz naslova polnjenja in praznjenja kontejnerjev, iz naslova skladiščenja ter iz naslova dodatnih storitev.

Drugi prihodki so v letu 2017 znašali 1,6 milijona evrov, kar je za 42 odstotkov oziroma za 482,5 tisoč evrov več kot v letu 2016. Največji delež drugih prihodkov so v letu 2017 predstavljali prihodki iz naslova izterjanih odpisanih terjatev.

Poslovni odhodki družbe so v letu 2017 znašali 173,4 milijona evrov, kar je za 19 odstotkov oziroma za 27,4 milijona evrov več kot v letu 2016. Vidimo, da so se v okviru poslovnih odhodkov, v primerjavi z letom 2016, povečale vse vrste stroškov. Stroški materiala so v letu 2017 znašali 14,7 milijona evrov, kar je za osem odstotkov oziroma en milijon evrov več kot v letu 2016. Stroški storitev družbe so v letu 2017 znašali 54,8 milijona evrov oziroma sedem odstotkov oziroma za 3,8 milijona evrov več kot v letu 2016. Stroški dela so v letu 2017 znašali 48 milijonov evrov, kar je za šest odstotkov oziroma za 2,7 milijona evrov več kot v letu 2016.

Drugi odhodki družbe so v letu 2017 znašali 28,4 milijona evrov, kar je za 170 odstotkov oziroma za 17,9 milijona evrov več kot v letu 2016.

Delež poslovnih odhodkov v čistih prihodkih od prodaje je v letu 2017 znašal 83,9 odstotka.

Poslovni izid iz poslovanja (EBIT) je v letu 2017 znašal 35 milijonov evrov, kar je za 23 odstotkov oziroma za 10,5 milijona evrov manj kot v letu 2016. Poslovni izid iz poslovanja

pred amortizacijo (EBITDA) je v letu 2017 znašal 62,6 milijona evrov, kar je za 12 odstotkov oziroma za 8,5 milijona evrov manj kot v letu 2016. Poslovni izid iz financiranja je v letu 2017 znašal 1,4 milijona evrov, kar je za 44 odstotkov več kot v letu 2016. Čisti poslovni izid je v letu 2017 znašal 33,1 milijona evrov, kar je za 18 odstotkov oziroma za 7,4 milijona evrov manj kot v predhodnem letu. Finančne obveznosti so na dan 31. december 2017 znašale 133,1 milijona evrov, kar je za pet odstotkov oziroma za 6,8 milijona evrov več kot 31. december 2016. Vidimo, da se je povečal obseg posojil, dobljenih pri bankah v državi. Nekratkoročne obveznosti do bank so na dan 31. december 2017 znašale 75,6 odstotka celotnih finančnih obveznosti. Njihov delež se je v primerjavi z zadnjim dnem leta 2016 znižal. V letu 2017 se je povečalo stanje denarja in denarnih ustreznikov, in sicer za 27,2 milijona evrov.

Analizo smo zaključili z analizo uspešnosti poslovanja s pomočjo kazalnikov. Sestavljeni so iz kazalnikov financiranja, kazalnikov stanja investiranja, kazalnikov vodoravnega finančnega ustroja, kazalnikov gospodarnosti in kazalnika dobičkonosnosti.

Kazalniki financiranja nam izkazujejo lastniško financiranje, pri čemer izračuni kažejo, da je družba v letu 2017 povečala stopnjo zadolženosti za skoraj tri odstotne točke. To za upnike ne predstavlja visoke stopnje varnosti.

Kazalniki stanja investiranja kažejo, da je družba znižala vrednosti osnovnih sredstev v celotnih sredstvih in povečala delež obratnih sredstev.

Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja nam kažejo plačilno sposobnost družbe in so v okviru priporočljivih meril.

Ugotavljamo, da družba posluje gospodarno, kar prikazujejo vrednosti kazalnikov gospodarnosti, kjer so vse vrednosti nad 1. Po podatkih družbe ta izkazuje večje poslovne prihodke kot tudi celotne prihodke v primerjavi s poslovnimi odhodki in celotnimi odhodki. Rezultat je, da je družba v obravnavanih letih poslovala z dobičkom.

LITERATURA

- Bajuk Mušič, Andreja. 2017. *Odloženi davki*.
<https://www.revijaiks.si/2017/06/Racunovodstvo/clanek/439746/odlozeni-davki> (26. 8. 2018).
- Hočevar, Marko, Maja Zaman in Kristjan Petrovič. 2008. *Osnove računovodstva gospodarskega in javnega sektorja*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
- Horvat, Tatjana. 2000. *Priprava letnega poročila za komuniciranje z interesnimi skupinami podjetja*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Horvat, Tatjana. 2003. *Priprava razkritij v letnem poročilu gospodarske družbe*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
- Igličar, Aleksander in Marko Hočevar. 1997. *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Gospodarski vestnik.
- Luka Koper. 2015. *Več o zgodovini*. <https://luka-kp.si/slo/vec-o-zgodovini-189> (26. 8. 2018).
- Melavc, Dane in Franko Milost. 2003. *Računovodstvo*. Koper: Fakulteta za management.
- Milost, Franko. 2009. *Osnove računovodstva*. Koper: Fakulteta za management.
- Repovž, Leon. 1994. Podjetniške finance za management. V *Management*, ur. Stane Možina, 814–847. Radovljica: Didakta.
- SDH – Slovenski državni holding. B. 1. *Predstavitev 20 največjih družb portfelja RS oziroma SDH*. <https://www.sdh.si/sl-si/druzbe/12/luka-koper-d-d-> (26. 8. 2018).
- SRS – *Slovenski računovodski standardi*. 2016. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
- Turk, Ivan in Dane Melavc. 1998. *Računovodstvo*. Kranj: Moderna organizacija.
- Zadravec, Rajko. 2003. *Zaključni račun po novem*. Ljubljana: Primath.
- Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO). *Uradni list RS*, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16 in 69/17.
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS*, št. 42/2006 in št. 60/2006.
- Zakon o računovodstvu (ZR). *Uradni list RS*, št. 23/99, 30/02 – ZJF-C in 114/06 – ZUE.
- Zakon o trgu vrednostnih papirjev (ZTVP-1). *Uradni list RS*, št. 56/99, 86/04 in 28/06.
- ZRFR – Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije (RFR). 2006a. *Slovenski računovodski standard 24 – Oblike bilance stanja, za zunanje poslovno poročanje*. <http://www.zvezarfr.si/zakonodaja/predpisi/srs--24-oblike-bilance-standja-za-zunanje-poslovno-porocanje> (25. 8. 2018).
- ZRFR – Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije (RFR). 2006b. *Slovenski računovodski standard 25. Oblike izkaza poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje*. <http://www.zvezarfr.si/zakonodaja/predpisi/srs-25-oblike-izkaza-poslovnega-izida-za-zunanje-poslovno-porocanje> (25. 8. 2018).
- ZRFR – Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije (RFR). 2006c. *Slovenski računovodski standard 26. Oblike izkaza denarnih tokov za zunanje poslovno poročanje*. <http://www.zvezarfr.si/zakonodaja/predpisi/srs-26-oblike-izkaza-denarnih-tokov-za-zunanje-poslovno-porocanje> (25. 8. 2018).

VIRI

Luka Koper, d. d., Koper. 2017. *Letno poročilo 2016*. Interno gradivo, Luka Koper, d. d.

Luka Koper, d. d., Koper. 2018. *Letno poročilo 2017*. Interno gradivo, Luka Koper, d. d.